

Analýza a objektivizace zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji

Bc. Nela Trnečková

Diplomová práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Nela Trnečková**
Osobní číslo: **A14569**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza a objektivizace zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji**

Téma anglicky: **Analysis and Security Objectification of Schools and School Facilities in the Zlín Region**

Zásady pro vypracování:

1. Na základě současné legislativy a dostupných zdrojů vypracujte pojednání vztahující se k problematice bezpečnosti v oblasti školství.
2. Charakterizujte základní technické prostředky k zajištění bezpečnosti osob a majetku ve školách.
3. Aplikujte dotazníkové šetření k získání aktuálních dat v předmětné oblasti.
4. Provedte analýzu získaných hodnot.
5. Navrhněte doporučení ke zlepšení současného stavu.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I.* 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.
2. LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II.* 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012, 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.
3. KŘEČEK, Stanislav. *Příručka zabezpečovací techniky.* Vyd. 3. Blatná: Cricetus, 2006, 351 s. ISBN 80-902-9382-4.
4. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů* [online]. 2004, částka 190 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>.
5. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních: Minimální standard bezpečnosti.* In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Dotační, rozvojové a operační programy* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/minimalni-standard-bezpecnosti-a-vyhlaseni-neinvesticniho>.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Martin Hromada, Ph.D.

Ústav bezpečnostního inženýrství

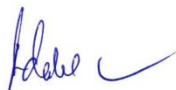
Datum zadání diplomové práce:

5. února 2016

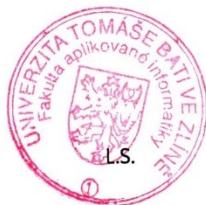
Termín odevzdání diplomové práce:

16. května 2016

Ve Zlíně dne 5. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 13. 5. 2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce na téma „Analýza a objektivizace zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji“ je členěna na dvě části - teoretickou a praktickou. Cílem teoretické části je vymezit problematiku bezpečnosti v oblasti školství, poukázat na případy, kdy byla ohrožena a charakterizovat možné technické prostředky k jejímu zajištění. Cílem praktické části je aplikovat dotazníkové šetření v předmětné oblasti, analyzovat jeho výstupy a navrhnout případná doporučení ke zlepšení aktuální úrovně bezpečnosti ve školách.

Klíčová slova: bezpečnost, školství, technické zabezpečení, personální zabezpečení, bezpečnostní projekty, dotazníkové šetření, analýza, doporučení

ABSTRACT

The master's thesis on topic „Analysis and Security Objectification of Schools and School Facilities in the Zlín Region” is divided into two parts – theoretical and practical. The target of theoretical part is to define security issues in the field of education, refer to cases, when it was threatened and to characterize the possible technical means to ensure this. The target of practical part is to application the survey in the subject area, analysis its outputs and to propose any recommendations to improve the current levels of safety in schools.

Keywords: safety, education, technical security, staffing safety, security projects, survey, analysis, recommendation

Prvotní poděkování patří nepochybně mému vedoucímu práce, panu Ing. Martinu Hromadovi, Ph.D., za odborné vedení a poskytování užitečných informací a cenných rad. Dále mu také velice děkuji za výbornou vzájemnou a bleskovou komunikaci, psychickou podporu a profesionální přístup po celou dobu tvorby diplomové práce. Obrovské díky patří i mému zaměstnavateli, paní ředitelce PhDr. Věře Olšákové, za poskytnutí individuálních pracovních podmínek pro skloubení studijních a pracovních povinností. Největší poděkování směřuji svojí rodině, která mě společně s nejbližšími přáteli podporovala po celou dobu studia, i při samotné tvorbě diplomové práce.

„Co tě nezabije, to tě posílí.“

Friedrich Nietzsche

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 BEZPEČNOST V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	11
1.1 ŠKOLSKÝ ZÁKON	11
1.2 MINIMÁLNÍ STANDARD BEZPEČNOSTI.....	12
1.3 PROJEKTY NA PODPORU BEZPEČNOSTI VE ŠKOLÁCH	14
1.3.1 Bezpečná škola.....	14
1.3.2 BESIP	15
1.3.3 AJAX.....	17
1.3.4 Záchranný kruh	18
2 PŘÍPADY OHROŽENÍ BEZPEČNOSTI V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	20
2.1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHODOV (2002)	20
2.2 UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ (2003).....	20
2.3 ODBORNÉ UČILIŠTĚ SVITAVY (2004)	20
2.4 GYMNÁZIUM CHOMUTOV (2011)	21
2.5 ZÁKLADNÍ ŠKOLA HAVÍŘOV (2012)	21
2.6 GYMNÁZIUM RAKOVNÍK (2012).....	22
2.7 VÝCHOVNÝ ÚSTAV KRÁLÍKY (2014).....	22
2.8 STŘEDNÍ ŠKOLA ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (2014)	23
3 TECHNICKÉ PROSTŘEDKY K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI	26
3.1 MECHANICKÉ ZÁBRANNÉ SYSTÉMY	27
3.1.1 MZS obvodové ochrany	27
3.1.2 MZS plášťové ochrany.....	27
3.1.3 MZS předmětové ochrany.....	28
3.2 POPLACHOVÉ ZABEZPEČOVACÍ A TÍŠŇOVÉ SYSTÉMY.....	28
3.2.1 PZTS obvodové ochrany.....	28
3.2.2 PZTS plášťové ochrany.....	29
3.2.3 PZTS prostorové ochrany	29
3.2.4 PZTS předmětové ochrany.....	30
3.3 SYSTÉMY KONTROLY VSTUPU	30
3.4 KAMEROVÉ SYSTÉMY	30
3.5 ELEKTRICKÁ POŽÁRNÍ SIGNALIZACE	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 CÍL A METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE	35
4.1 CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	35
4.2 METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE	35
4.2.1 Dotazníkové šetření.....	35
4.2.2 Analýza	37
4.2.3 Syntéza	37
4.2.4 Indukce.....	37
4.2.5 Dedukce.....	37
5 APLIKACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	38

5.1	CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A ZKOUMANÉHO VZORKU OSOB	38
6	ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	39
6.1	POČET RESPONDENTŮ	39
6.2	TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ	42
6.3	PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	46
6.4	VRÁTNÝ – DOHODA S ÚŘADEM PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	50
6.5	PODPORA ZABEZPEČENÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ – DOTACE MŠMT	51
6.6	ZAPOJENÍ ŠKOL DO PROJEKTŮ NA PODPORU BEZPEČNOSTI.....	51
6.7	SPOKOJENOST VS. NESPOKOJENOST S AKTUÁLNÍ ÚROVNÍ BEZPEČNOSTI	53
7	NÁVRH DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU.....	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65
	SEZNAM TABULEK.....	66
	SEZNAM GRAFŮ	67
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Diplomová práce na téma „Analýza a objektivizace zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji“ se zabývá získáním aktuálního přehledu úrovně zajištění bezpečnosti výše zmíněných zařízení. Bezpečnostní problematiku ve školním prostředí jsem si vybrala záměrně, z důvodu mého osobního zájmu v dané oblasti. Již několikátým rokem se pracovně pohybuji na poli základního vzdělávání a téměř každý den spatřuji možné důsledky, plynoucí z nedostatečného zajištění úrovně bezpečnosti. Moje diplomová práce je pouze pomyslnou jehlou v kupce sena, pokud se na problematiku podíváme z komplexního hlediska, nicméně, je důležité o každém problému hovořit.

První kapitola teoretické části diplomové práce je věnována všeobecné bezpečnosti v oblasti školství. Podstatnou roli zde sehrává přítomnost legislativních či metodických dokumentů a v návaznosti na ně i výskyt projektů, podporujících výuku bezpečnostních témat. Druhá kapitola upozorňuje na nebezpečí, spojené s možnými útoky samotných žáků, či náhodných osob ve školách a školských zařízeních. Třetí kapitola charakterizuje technické prostředky využívané k zajištění bezpečnosti – ať už se jedná o mechanické zábranné systémy či poplachové zabezpečovací a tísňové systémy. Nepostradatelné místo v této oblasti spatřují i systémy kontroly vstupu, kamerové systémy či elektrická požární signalizace.

Úvod do praktické části diplomové práce představuje charakteristika cíle a metod, prostřednictvím kterých máme ke stanovenému záměru dojít. Dále už dochází k samotné aplikaci dotazníkového šetření mezi předem stanovený vzorek respondentů. Jejich odpovědi jsou zpracovány a prostřednictvím grafického vyjádření vhodně prezentovány. V samotném závěru praktické části nechybí ani oblast věnována názorům a doporučením na danou problematiku.

Cílem diplomové práce je zanalyzovat a přinést objektivní pohled na výslednou úroveň zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji. Podle jednotlivých výsledků jsou poté stanovena patřičná doporučení ke zlepšení současného stavu, případně ke zmírnění působení déletrvajících negativních činitelů. Zda byl tento cíl naplněn, či nikoliv, se dozvíme v závěru poslední kapitoly diplomové práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST V OBLASTI ŠKOLSTVÍ

Zajištění bezpečného stavu všeobecně vyžaduje velké množství vědomostí, schopnost předvídat rizika způsobující narušení klidného chodu organizace a především úsilí analyzovat tyto události, vyvodit si z nich závěry a přijmout patřičná opatření k zabránění dalšího negativního působení. Ve školách a školských zařízeních je nutné vynaložit dvakrát více úsilí, jelikož tyto objekty v sobě skrývají nejzranitelnější část společnosti – děti a žáky – tedy nejmladší článek naší společnosti s otevřenými možnostmi do budoucnosti.

1.1 Školský zákon

Naprostým základem, který udává školám a školským zařízením striktní práva a povinnosti a to nejenom v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, je legislativní dokument vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělových (dále jen „MŠMT“) – zákon ze dne 24. září 2004 č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“) [1]. Téměř v každé části jeho ustanovení je kladen důraz na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání ve školách a školských zařízeních i při dalších činnostech, které s touto aktivitou souvisejí.

Konkrétně v paragrafu dvacet devět školského zákona jsou věnovány bezpečnosti a ochraně zdraví ve školách a školských zařízeních tři odstavce. V první řadě mají školy a školská zařízení povinnost:

- brát na zřetel základní lidské potřeby každého jedince;
- zabezpečit předpoklady pro jeho zdravý rozvoj a
- zabránit prostoru ke vzniku společensky nežádoucích a nebezpečných jevů. [1]

Ovšem dojde-li i přes stanovená opatření k narušení výše uvedených zásad, mají následně školy a školská zařízení za povinnost vést záznamy o úrazech dětí, žáků a studentů, neprodleně informovat zákonného zástupce nezletilého žáka o vzniklé situaci a odesílat ve stanoveném časovém období oznámení patřičným orgánům a institucím – konkrétně České školní inspekci a pojišťovně, u které má škola uzavřenou pojistnou smlouvu o odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků. [2]

V neposlední řadě si MŠMT stanovilo za cíl určit prostřednictvím nově vytvořené vyhlášky opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání ve školách a školských zařízeních a při dalších činnostech, které s tím souvisejí. K dnešnímu dni¹ ale prozatím tato vyhláška nevstoupila v platnost. Nicméně pro právnické osoby, které vykonávají činnost škol nebo školských zařízení je od konce měsíce února loňského roku k dispozici alespoň Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – tzv. Minimální standard bezpečnosti vydaný MŠMT pod číslem jednacím MSMT-1981/2015-1 [3], který tuto vyhlášku dočasně nahrazuje.

1.2 Minimální standard bezpečnosti

Metodické doporučení - jako zásadní dokument disponující souhrnem vhodných postupů a kroků k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů v budovách a areálech škol a školských zařízení - vydalo MŠMT na popud Vlády České republiky a České školní inspekce (dále jen „ČŠI“) jako reakci na žalostnou událost odehrávající se v říjnu 2014 ve Žďáru nad Sázavou. [3]

Minimální standard bezpečnosti je rozdělen do tří základních sekcí podle typu vymezených opatření. Nicméně tato opatření, která zajišťují především fyzickou bezpečnost ve školách, by v žádném případě neměla ohrozit nebo omezit i psychickou bezpečnost a pohodlí žáků. Jedná se o následující:

- prostorová a organizačně-technická opatření;
- personální opatření a
- vnitřní předpisy a dokumentace školy. [3]

Prostorová a organizačně-technická opatření charakterizují základní pravidla pro vstup osob do budovy školy a vjezd vozidel do jejího areálu. Všichni žáci, personál školy i cizí osoby (např. návštěva ředitele, učitele, doprovod žáka apod.) by měli využívat ke vstupu do budovy pouze jediný zabezpečený, tzn. uzamykatelný vchod, u něhož se předpokládá, že je monitorovaný. Ostatní vstupy by měly být zajištěny proti nežádoucím osobám účelným zabezpečením a dostatečnou kontrolou, nicméně v případě jakékoliv

---

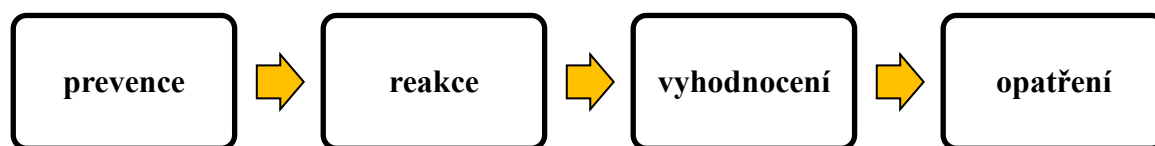
¹ 13. 5. 2016, pozn. autora

mimořádné události musí být přístupné pro potřebu okamžitého opuštění budovy. Ověření záměru vstupu cizích osob, či vjezdu vozidel do prostor školy je podmínkou zajištění požadované bezpečnosti, stejně tak i zákaz vstupu nepovolaným osobám do technických místností, jako jsou např. kotelny, sklepy, sklady a půdní prostory. Velmi vhodné je upravit zeleň v blízkosti školy a provést např. i malé terénní a stavební úpravy za účelem lepší přehlednosti a zajistit kvalitní osvětlení přístupových i okolních prostor. [3]

Personální opatření charakterizují způsob dohledu nad žáky - počínaje jejich vstupem do školy, následně v průběhu celého výchovně-vzdělávacího procesu a konče opuštěním školních prostor. Kdo vykonává dohled, stanovuje ředitel školy, a v převážné většině případů se jedná o pedagogického či nepedagogického pracovníka školy. Písemný rozvrh zaměstnanců vykonávajících dohled musí být k dispozici na viditelném místě nejen pro vzájemnou informovanost a případnou zastupitelnost zaměstnanců, ale také pro potřeby kontroly. Pokud se škola účastní akce mimo její prostory, musí mít i v takových případech zajištěný dohled a bezpečnost nad žáky. Necítí-li se škola v bezpečí, může posílit ochranu osob, majetku a objektu prostřednictvím hlídek městské nebo státní policie, popřípadě bezpečnostních agentur. [3]

Vnitřní předpisy a bezpečnostní dokumentace školy se vytváří především za účelem předcházení a řešení mimořádných událostí. Povinností ředitele školy je tyto dokumenty zpracovávat, pravidelně aktualizovat a ověřovat jejich účinnost. Doporučuje se také spolupráce s osobami odborně způsobilými v oblasti prevence rizik, požární ochrany a složkami integrovaného záchranného systému. Zaměstnanci a žáci školy musí být seznámeni a poučeni o všech bezpečnostních opatřeních školy nejen na začátku každého školního roku, ale vzhledem k daným okolnostem také v jeho průběhu. O poučení je nutné vždy sepsat záznam. V případě vydání či aktualizace školního nebo vnitřního řádu školy a školského zařízení je nutné informovat i rodiče žáků. [3]

Problematiku zajištění bezpečnosti ve školách se snaží tento standard vést v duchu připravenosti na nečekané události mimořádného charakteru a to na základě nastavených funkčních preventivních opatření. V případě, že ale k mimořádné události přece jen dojde, musí se školy naučit adekvátně reagovat a čelit těmto událostem. V neposlední řadě je důležitá analýza a následné vyhodnocení celé negativní situace a stanovení nových opatření, aby se stejná situace v budoucnu už nikdy nemusela opakovat. [3] Doporučený průběh zajištění bezpečnosti ve školách a školských zařízeních je znázorněn v základních bodech v následujícím schématu (viz *Obr. 1*).

Obr. 1. Vnímání problematiky zajištění minimálního standardu bezpečnosti ve školách. [3]

Závěrečná část Minimálního standardu bezpečnosti je vodítkem pro ředitele škol k získání dostatečných informací v dané oblasti prostřednictvím zmíněných předpisů, zákonů a odkazů souvisejících se zabezpečením budov.

1.3 Projekty na podporu bezpečnosti ve školách

Bezpečnostní dokumenty nebývají příliš oblíbené z hlediska nastudování, i když je nutné danou problematiku znát. Naučit pak tato bezpečnostní pravidla i žáky není pro běžné učitele v mateřských a základních školách nic jednoduchého. Velmi přínosné jsou proto projekty na podporu bezpečnosti, které díky jednoduchosti a hravé formě ožíví mnohdy stereotypní výuku a děti nesmírně baví možnost opustit školní lavice a vyzkoušet si mnohé věci i na vlastní kůži. V jistých případech převyšují tyto projekty i národní úroveň a sahají až za hranice našeho kontinentu.

1.3.1 Bezpečná škola

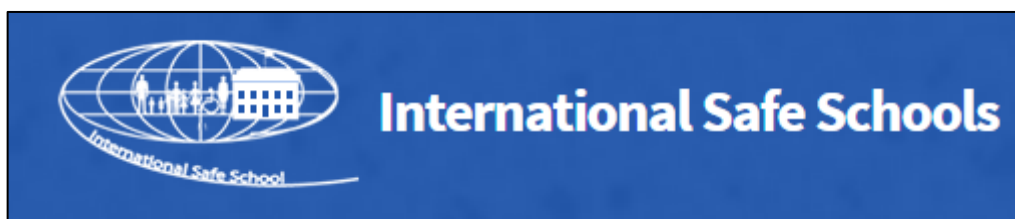
Program Bezpečná škola začal vznikat od roku 2001 odvozením z projektu Bezpečná komunita, který založila Světová zdravotnická organizace (anglicky World Health Organization – dále jen „WHO“) již v osmdesátých letech minulého století. V České republice je hlavním koordinátorem celého projektu Národní koordináční centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti Fakultní nemocnice v Motole v Praze. Jedná se o mezinárodní projekt podporující prevenci vzniku úrazů a různých forem násilí a to především u dětí a mladistvých, proto se do něj zapojují zejména základní školy a mateřské školy. Jeho hlavním aktuálním cílem je snížit velmi vysokou úrazovost dětí a mládeže. [4, 5]

Mezi hlavní ukazatele a znaky Bezpečné školy zajišťující její funkčnost, patří:

- spolehlivý tým (ředitel školy, pedagogové, žáci a jejich rodiče);
- vytvořená strategie Bezpečné školy;
- činnosti spějící k zajištění bezpečnosti žáků školy;

- zaměření na rizikové skupiny a specificky rizikové složky prostředí;
- evidence četnosti a původu úrazů (úmyslných i neúmyslných);
- průběžné hodnocení realizace a účinnosti programu a
- následné zařazení do sítě Bezpečných škol na národní i mezinárodní úrovni. [4]

Program Bezpečná škola v současné době reprezentují z České republiky především školy Zlínského kraje – konkrétně pět základních škol a jedna mateřská škola z Kroměříže, dále základní školy z Holešova, Bystřice pod Hostýnem a Otrokovic a jako jediný zástupce Pardubického kraje nově i mateřská škola v Chrudimi. Celkem se tedy jedná o osm základních škol a dvě mateřské školy v naší republice. [4, 6]

Obr. 2. Logo mezinárodní organizace bezpečných škol – International Safe Schools. [6]

Oblast mezinárodní úrovně reprezentuje společně s Českou republikou dalších osm zemí. Jedná se o Hongkong zastoupený sedmi základními školami, jednou mateřskou školou a čtyřmi organizacemi, řadícími se svou povahou do kategorie ostatní. Dále Japonsko se čtrnácti základními školami a devíti mateřskými školami. Korea se šesti základními školami, Nový Zéland se dvěma, Rakousko s jednou a dále nejpočetnější Tchaj-wan s padesáti pěti základními školami, šesti mateřskými školami, deseti středními školami, sedmi vysokými školami a jednou speciální a soukromou školou. Vše uzavírají Spojené státy americké reprezentované jedinou mateřskou školou. [6]

1.3.2 BESIP

BEIP, jakožto samostatné oddělení Ministerstva dopravy České republiky, zajišťuje preventivní činnost na poli bezpečnosti plynulosti provozu na pozemních komunikacích již bezmála čtyřicet pět let. Spolupracuje také s WHO v oblasti prevence dopravních úrazů dětí a dospívajících a organizuje preventivní aktivity v regionech za spolupráce s kraji a obcemi, Policií České republiky, Městskou policií a dalšími subjekty, včetně regionálních médií. Každý kraj České republiky má svého krajského koordinátora BESIP, pro Zlínský kraj je jím pan Zdeněk Patík. [7]

Významným přínosem pro školství je BESIP zejména v oblasti dopravní výchovy a ve tvorbě mnoha užitečných publikací pro její výuku. Dopravní výchova ve školách se řídí pravidly Tematického plánu, vydaného Ministerstvem dopravy, ve kterém je uvedeno, že by měli žáci čtvrtých tříd základních škol absolvovat pět hodin teoretické výuky a pět hodin praktické přípravy na dětském dopravním hřišti. Celá výuka je poté zakončena závěrečnou zkouškou a získáním Průkazu cyklisty. Ve Zlínském kraji se v loňském roce zapojilo do dopravní výchovy 85 % škol, což dělá přibližně 4 500 žáků čtvrtých tříd. Jejich úspěšnost dosahovala necelých 88 %. [8]

Obr. 3. Logo BESIPu. [7]

S příchodem školního roku 2013/2014 měly navíc základní školy povinnost zařadit do svých školních vzdělávacích programů téma dopravní výchovy formou plynulé výuky od první do deváté třídy. Zároveň se díky tomu zvýšil zájem učitelů o účast na seminářích, kde získali potřebné informace, jak správně tuto problematiku vyučovat. Velkou podporou pro rozvoj dopravní výchovy ve Zlínském kraji se stává každoroční finanční dotace od stejnojmenného krajského úřadu. [8]

Pomyslnou nadstavbou dopravní výchovy, kde si žáci mohou osvojit další znalosti z oblasti pravidel silničního provozu, zdravotědy a lepší ovládní jízdního kola, bývá Dopravní soutěž mladých cyklistů, které se ve Zlínském kraji v loňském roce účastnilo přibližně 41 % základních škol. Soutěž je určena pro dvě věkové kategorie:

- žáci ve věku 10 až 12 let a
- žáci ve věku 13 až 15 let. [8]

Nejprve se koná školní kolo, poté postupují žáci do okresního kola, dále do krajského a ve výsledku se ti nejlepší účastní celostátního finále. V roce 2015 se o vítězství v krajském kole zasloužily dvě základní školy Zlínského kraje – konkrétně ZŠ Zdounky

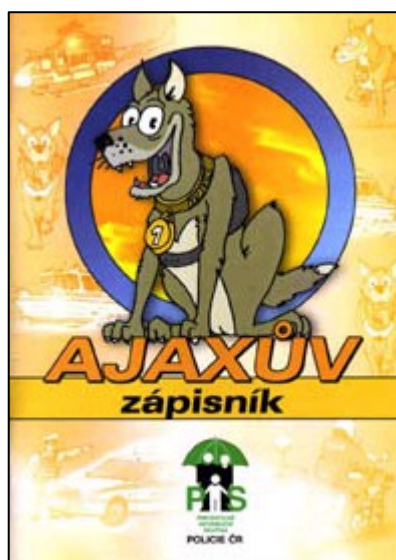

a ZŠ Křížná ve Valašském Meziříčí. Průběh soutěže ověřuje formou testu znalost pravidel silničního provozu, praktickou ukázkou jízdy po dětském dopravním hřišti, schopnost poskytování první pomoci, práci s mapou a jízdu zručnosti. [8]

BESIP uspořádal v loňském roce celkem 135 akcí ve Zlínském kraji – z toho 61 akcí pro děti, 51 pro veřejnost, 14 pro řidiče a 9 besed. Hned po kraji Vysočina se jednalo o druhý největší počet akcí v rámci celé České republiky. Ve výsledku se ale vše odvíjí od rozpočtu na činnost BESIP, který je bohužel každoročně snižován. [8]

1.3.3 AJAX

Projekt Policie České republiky s názvem Ajaxův zápisník, je určený pro základní školy, konkrétně pro žáky druhých tříd. Hlavním cílem celého preventivního programu je zintenzivnit povědomí o právních následcích nevhodného chování a důležitých pravidlech bezpečnosti hravou formou – prostřednictvím služebního psa Ajaxe a policisty Standy. Každý žák dostane na začátku školního roku zápisník, se kterým v průběhu roku pracuje jak ve škole s vyučujícími a přednášejícími policisty, tak doma s rodiči nebo sourozenci. Prostřednictvím výukových pomůcek, soutěží a testů mohou učitelé i policisté ověřovat nabyté znalosti žáků jak v průběhu, tak i při ukončení projektu. [9]

Obr. 4. Ajaxův zápisník. [9]

Ajaxův zápisník obsahuje deset různých témat – vždy jedno téma na jeden měsíc daného školního roku. Nejprve je nutné děti seznámit všeobecně s Policií České republiky, dále je kladen důraz na dopravní tematiku – konkrétně na chodce a cyklisty a jejich základní

bezpečnostní pravidla při chůzi či jízdě po komunikaci a také správnou znalost dopravního značení. V tomto případě se provazuje problematika s dopravní výchovou i akcemi BESIP. Následně je důležité seznámit děti s vlastní bezpečností nejen ve škole, ale i doma nebo na ulici a jak se správně zachovat při setkání s neznámým člověkem. S tím souvisí také problematika, co si děti mohou a nemohou dovolit a jaké mohou nastat sankce a tresty. Důležité je žáky seznámit s otázkou trestných činů a šikany, závislostech na alkoholu, tabáku a drogách a hazardování. S příchodem konce školního roku je nutné děti poučit o bezpečnosti a správném chování o letních prázdninách. [9]

1.3.4 Záchranný kruh

Záchranný kruh je nezisková organizace, která spojuje složky integrovaného záchranného systému a další důležité organizace, za účelem vytvoření funkčního systému pro prezentaci požadovaných informací, rozvíjení znalostí a preventivního působení v oblasti běžných rizik i mimořádných událostí. Zabývá se výrobou a distribucí vzdělávacích materiálů pro mateřské a základní školy a také pořádá nespočet preventivních a vzdělávacích akcí pro širokou veřejnost. V dubnu letošního roku oslavil Záchranný kruh jedenáct let velmi úspěšné existence na českém trhu. [10]

Obr. 5. Logo neziskové organizace Záchranný kruh. [10]

Oblíbené jsou zejména deskové hry, které mohou používat již děti v mateřských školách. Jsou zaměřeny na oblasti běžných rizik, ochranu osobního bezpečí, nebezpečné požáry, mimořádné události a dopravní a ekologickou výchovu. Využit se dají také při výuce ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí na základních školách. Nejen u starších žáků jsou velmi oblíbené mobilní aplikace k dané problematice, které tak hravou formou a v dnešní době u dětí nejoblíbenější formou, přiblíží rizika a doplní znalosti v oblasti bezpečnosti své osoby, ale i rizik blízkého okolí. [10]

Problematika zajištění bezpečnosti ve školách a školských zařízeních nachází hlavní oporu v legislativních a metodických dokumentech, vydávaných stěžejními orgány a institucemi.

Velkou roli hraje také přístup samotného ředitele daného zařízení k řešení bezpečnostních opatření a v neposlední řadě množství finančních prostředků použitelných k zajištění ideálního stavu bezpečí. Velikou podporou a motivací se stávají stále více oblíbené projekty, které nešetří hravostí a animacemi, přizpůsobují se přímo na míru věku a schopnostem žáků a usnadní tak výuku méně oblíbených témat vyučujícím.

2 PŘÍPADY OHROŽENÍ BEZPEČNOSTI V OBLASTI ŠKOLSTVÍ

Problematika zajištění bezpečnosti ve školách a školských zařízeních není jen záležitostí posledních let. Pravdou ale zůstává, že v důsledku negativních okolností odehrávajících se na podzim roku 2014 na střední škole ve Žďáru nad Sázavou, se záležitost nedostatečné úrovně zajištění bezpečnosti žáků škol a školských zařízení dostala opět do popředí a to nejenom mezi kompetentními orgány, ale především i v oblasti médií.

Za posledních patnáct let vysoce vzrostlo množství případů, kdy náznaky násilí přerostly až do stádia trestné činnosti. Výčet nejzávažnějších případů ohrožení bezpečnosti v oblasti školství, bohužel i se smrtelnými zraněními, jsou popsány v následujících podkapitolách.

2.1 Základní škola Chodov (2002)

Na konci školního roku 2002 se objevila v médiích zpráva o útoku tří chlapců a jedné dívky na spolužáka před chodovskou základní školou v Karlovarském kraji. Patnáctiletému chlapci způsobili velmi těžká zranění horních částí těla – zapříčiněná převážně údery pěstmi do hlavy, sevřením krku do tzv. svěrací kazajky, pohmoždění ramen bitím o strom a podlitiny kopáním do břicha a hrudníku. Napadený žák se léčil minimálně měsíc v nemocnici, dvěma ze čtyř útočníků hrozil trest odnětí svobody až v délce čtyř let, jelikož již byli věkově trestně odpovědní. [11]

2.2 Univerzita Hradec Králové (2003)

Koncem kalendářního roku 2003 došlo na pedagogické fakultě univerzity v Hradci Králové k napadení pedagoga oboru psychologie dvacetiletým studentem politologie za použití hliníkové softbalové pálky. Celý incident skončil tržnými ranami, otřesem mozku, podlitinami po těle a měsíčním léčením učitele. Zajímavostí zůstává, že útočník a napadený se neznali a nikdy spolu neměli ani společnou výuku. Podle všeho byl student psychicky nemocný, nebo pod vlivem omamné či návykové látky. Původně mu za trestný čin hrozilo až osm let vězení, ale ze závěrů vyšetřování bylo nakonec potvrzeno, že jednal v nepřičetnosti, proto se trestní stíhání zastavilo. [12]

2.3 Odborné učiliště Svitavy (2004)

První smrtelný útok žáka na pedagoga v dějinách českého školství se odehrál na odborném učilišti ve Svitavách na jaře roku 2004. Učeň během výuky zasadil nožem do těla šedesátiletého pedagoga osmnáct bodných a řezných ran. Učitel na následky agresivního

útoku a tím způsobeného zranění bohužel zemřel. Den, kdy se konal pohřeb jinak oblíbeného pedagoga mezi žáky, byl vyhlášen dnem smutku a na většině českých škol se ve výuce při této příležitosti hovořilo o prevenci násilí, agresivitě a jejich nepříjemných důsledcích. Trestně odpovědný učeň byl za hrůzný čin vraždy odsouzen k devíti rokům vězení. [13]

2.4 Gymnázium Chomutov (2011)

Poměrně klidné sedmileté období od posledního útoku vystřídal na začátku školního roku 2011 incident, kdy patnáctiletý student gymnázia zaútočil na sekretářku školy za použití paličky na maso a kuchyňského nože. Mladík si akci dopředu naplánoval, hlavu si kryl maskou, nicméně sekretářku za oběť vyhlédnutou neměl. Zaútočil na prvního člověka, kterého po příchodu do budovy gymnázia potkal. Bránící se a křičící ženě doběhl na pomoc ředitel školy a školník, kteří útočnicka zpacifikovali. I přesto ale došlo ke zranění – sekretářka byla ošetřena s tržnou ránou na hlavě a především utrpeným šokem, útočník musel být také ošetřen, ale pouze s drobnými řeznými ranami, způsobenými střepy z rozbité vitríny. Oproti předešlým útokům byl tento výjimečný v tom, že mladík při samotném aktu křičel, že jde o teroristický útok (byl pravděpodobně poznamenán nedávným útokem odehrávajícím se v Norsku, kdy pachatel zastřelil obrovské množství nevinných mladých lidí). [14] Student gymnázia byl obviněn z pokusu o těžké ublížení na zdraví a nebezpečné vyhrožování, hrozil mu trest v délce odnětí svobody na jeden až pět let, ale po třech měsících ve vazbě vyvázl pouze s podmínkou v podobě výchovného trestu. Ačkoliv byl premiantem, ze školy byl po tomto incidentu vyloučen. [15]

2.5 Základní škola Havířov (2012)

Velmi nepříjemnou zkušenost zažili zaměstnanci a žáci ze základní školy v Havířově - Šumbarku, kde na konci května 2012 vstoupila do školní jídelny ozbrojená žena, za účelem odvedení náhodně vybrané holčičky ven z budovy. Proti tomuto nezvyklému jednání se ohradila přítomná vychovatelka školní družiny, čímž si od pachatelky vysloužila několik bodných a řezných ran nožem do horní části těla. V zápětí na to si útočnice násilím odtáhla malou školačku do samostatné místnosti a držela ji tam jako rukojmí. Za pomoci policejního vyjednavče skončila přibližně hodina vyjednávání úspěšným osvobozením malé holčičky i psychicky nemocné ženy. Nikdo další naštěstí nebyl zraněn, pouze žákyně utrpěla veliké psychické trauma, což se vzhledem k posledním prožitým hodinám ve škole

dalo očekávat. Vychovatelka po převozu do nemocnice ihned podstoupila operaci a byla hospitalizována na jednotce intenzivní péče, naštěstí s informací, že je mimo ohrožení života. Po týdenním pobytu v nemocnici byla předána do domácího léčení a ohodnocena hejtmanem města za odvážný čin. [16]

Útočnice Barbora Orlová byla obviněna z trestného činu pokusu vraždy a braní rukojmí s odnětím svobody v délce dvaceti let, případně k výjimečnému trestu. Nicméně, v prosinci roku 2012 bylo trestní stíhání zastaveno z důvodu potvrzení psychického onemocnění pachatelky. Již dříve podstoupila léčení u několika psychiatrů, ti ale následně doporučili pouze ambulantní způsob léčby, takže se mohla volně pohybovat, kde chtěla. V souvislosti s touto situací vyvstala otázka, zda jsou dostatečně zabezpečeny školní jídelny, které byly následně přímo ve městě Havířově po útoku na základních školách kontrolovány, a byla také zavedena další preventivní opatření. [17] A co je nejhorší, o pachatelce se o dva roky později dozvídáme z médií znovu a to s ještě hrůznějším útokem opět na školní půdě.

2.6 Gymnázium Rakovník (2012)

Další útok v roli žák versus pedagog, za použití nože, se stal na konci října roku 2012 na gymnáziu v Rakovníku. Tehdy čtrnáctiletý žák zaútočil zezadu na záda učitelky matematiky a způsobil jí tak hlubokou bodnou ránu. Při prvotním výsledku se vůbec k činu nepřiznal, pouze při dalších výsledcích podotkl, že za vyučující nešel s myšlenkou, že by jí chtěl ublížit. Zraněnou učitelku našli v kabinetě až její kolegové, které upozornil na nenadálou situaci křik. Z důvodu nízkého věku pachatele nebyl za trestný čin nijak odsouzen, do osmnácti let věku by měl být ale v péči kurátora z Orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“). [18]

2.7 Výchovný ústav Králíky (2014)

Poměrně čerstvou událost si ještě mnozí z nás pamatují především z médií, kdy na jaře 2014 došlo ve výchovném ústavu v Králíkách na Orlickoústecku k napadení vychovatele šroubovákem do krku čtrnáctiletým chovancem. Poté s o rok starším svěřencem zkopali vychovatelku, která svému kolegovi běžela na pomoc. Vychovatel byl ošetřen na otorhinolaryngologii (dále jen „ORL“) s drobnou rankou na krku, naštěstí nedošlo k zasažení tepny, vychovatelka ošetření nevyhledala, přestože jevila známky podlitin. Důvodem útoku obou chovanců měl být překažený pokus o noční útěk z výchovného

ústavu. Po následných kontrolách ze strany MŠMT a ČŠI a zjištěných patřičných nedostatků, byl na konci roku 2014 výchovný ústav zrušen. [19]

2.8 Střední škola Žďár nad Sázavou (2014)

Posledním a doposud nejhorším případem v českém školství je bezpochyby útok ze dne 14. října 2014 na obchodní akademii ve Žďáru nad Sázavou, kde útočnice s nožem pobodala několik studentů. Šestnáctiletý mladík zemřel, dvě žákyně a jeden policejní vyjednaváč byli zraněni a jedna žákyně utrpěla šok. Dvacetišestiletá Barbora Orlová z Ostravska při následných výsleších potvrdila, že si obchodní akademii vybrala náhodně. Při hledání na internetu se jí prý objevil na obrazovce název Žďár nad Sázavou, pak už byla vše jen souhra náhod. Za hlavní cíl útoku považovala její přání, aby ji policie zastřelila, k tomu ale ani tentokrát nedošlo. Útočnice byla zadržena po několikahodinovém vyjednávání znehybněním za použití taseru. Po útoku poskytla Policie žákům péči psychologů ve vyučování a zesílené hlídky v okolí školy i celého města. Podle vyjádření ČŠI byla budova v době incidentu zabezpečena dobře. [20, 23]

O pachatelce jsme již slyšeli v případě z roku 2012, kdy pobodala vychovatelku školní družiny a jako rukojmí si vzala sedmiletou holčičku na základní škole v Havířově. Po prvním útoku byla léčena až do března 2014 v psychiatrické léčebně v Opavě, poté soud rozhodl o ambulantním způsobu léčby, tudíž se mohla volně pohybovat a následně v říjnu zaútočit podruhé. [17]

Útočnice si vyslechla obvinění z trestných činů vraždy a braní rukojmí, za které jí hrozilo patnáct až dvacet let vězení, příp. výjimečný trest. Soud ihned po útoku rozhodl o jejím vzetí do vazby. Při následných dvou výsleších se k činu doznala a vyjádřila lítost k tomu, co provedla, s policií spolupracovala. V březnu roku 2015, tzn. přibližně po půl roce od útoku, se na základě znaleckých posudků rozhodlo, že útočnice byla v době spáchání trestných činů nepříčetná. Vyšetřování se tedy ukončilo, obviněná byla propuštěna z vazby a přemístěna do psychiatrického zdravotnického zařízení. Proti zastavení trestního stíhání podali stížnost Vrchnímu státnímu zastupitelství v Olomouci rodiče zavražděného syna, bohužel neúspěšně – byla zamítnuta. [25]

V důsledku nepříznivých okolností, které se udály, vyvstalo několik negativních reakcí, např. prezidenta České republiky Miloše Zemana na propuštění psychicky nemocné ženy z léčebny - následně na to ředitel psychiatrické nemocnice rezignoval ze své funkce. Dále

také tehdejší ministryně spravedlnosti Helena Válková podala stížnost na opavský soud, který rozhodl o propuštění útočnice do ambulantního způsobu léčby. Její stížnost byla ale v březnu 2015 zamítnuta – opavský soud ze závěrů šetření nepochybil. [21]

Reakce Vlády České republiky na vzniklou mimořádnou událost spočívala ve vyžádání souhrnné zprávy o všech pochybeních, která nastala, od orgánů MŠMT, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví, pro následné nastolení systémových opatření. Ze závěrů ministerstev předložených Vládě v prosinci, vyplynulo, že školám schází minimální standard, který kdyby pečlivě dodržovaly, situace by špěla k omezení rizik souvisejících s bezpečností ve školách. [22, 24]

MŠMT si stanovilo zajistit následující opatření:

- vytvořit a schválit vyhlášku o minimálním standardu bezpečnosti;
- vytvořit Fond pro podporu zabezpečení škol a
- zajistit pro školy kurzy o problematice, jak se zachovat v krizové situaci a jak postupovat při vstupu neoprávněné osoby do budovy školy. [24]

Ministerstvo spravedlnosti si stanovilo zajistit následující opatření:

- přepracovat a schválit nový zákon o výkonu ochranného léčení;
- integrovat praxi soudců v případě změny způsobu ochranného léčení a striktně vyžadovat ve zvlášť závažných případech znalecké posudky a
- proškolit soudce a státní zástupce v předmětné oblasti, tedy o ochranném léčení. [24]

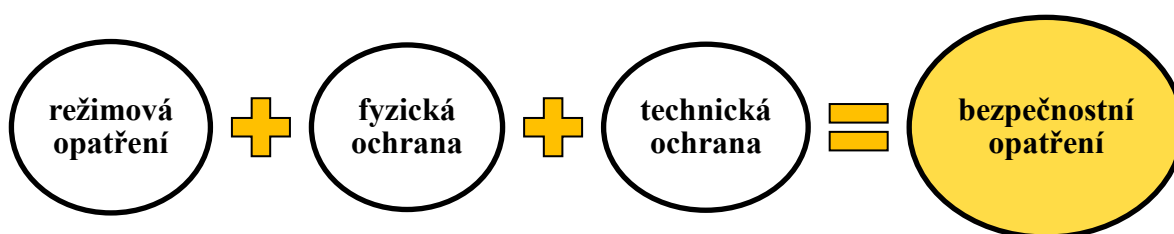
V květnu 2015 zástupci kraje, střední školy i rodiče zesnulého žáka odhalili před budovou obchodní akademie, kde k útoku došlo, pamětní desku na počest zavražděného žáka. V měsíci červnu 2015 byla útočnice z psychiatrické léčebny v Brně převezena do detenčního ústavu, o jejím dalším postupu se bude rozhodovat opět až za rok, tedy v létě tohoto roku. Následně na to si útočnice podala stížnost za rozhodnutí o udělení detence, nicméně neúspěšně. Ve státní svátek dne 28. října 2015 prezident Miloš Zeman předal otci zavražděného syna vyznamenání in memoriam – medaili za hrdinství. [26, 27]

Skoro všechny výše uvedené případy mají mnoho společných ukazatelů. V první řadě jde o nepříznivý psychický stav žáků a studentů. Sama pracuji již několikátým rokem ve školství a všímám si, jak razantně přibývá žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich psychický stav vlivem rodinných i zdravotních problémů není úplně v pořádku, oproti zdravým jedincům pocházejících z klidných a úplných rodin. Druhým, velmi vážným společným znakem je až pro mě nepochopitelná schopnost použít k násilí bodnou nebo sečnou zbraň, kdy útočník s obětí přichází do přímého kontaktu, oproti použití střelné zbraně, kdy není kontakt dvou osob úplně blízký. S těmito případy se ale setkávají v hojném počtu hlavně na zahraničních školách a univerzitách, především ve Spojených státech amerických. Velikým problémem zůstává, jak zabránit vnášení těchto zbraní do budov a areálů škol. Bezpečnostní rámy prozatím nejsou akceptovány a ani jejich zabudování do většiny škol není finančně i prostorově reálné. Stejným problémem se ukazuje i nedostatek peněžních prostředků na posílení zabezpečení budov škol. Po incidentu ve Žďáru nad Sázavou poskytlo MŠMT českému školství jisté finanční prostředky, nicméně, ani náhodou to nepokrylo potřeby všech žádajících škol. Zajímavým úkazem zůstává také fakt, že mnoho útočníků z řad žáků bývá premianty s výbornými studijními výsledky, nekonfliktní osoby s nevýrazným chováním. Stejně tak oběťmi se stávají mnohdy oblíbení a sympatičtí učitelé. Jistou spojitost shledávám v nadměrném hraní počítačových a jiných moderních her, kde je násilí a používání zbraní na každodenním pořádku. Dnešní mládež tráví na těchto zařízeních převážnou většinu volného času, rodiče to považují za prostředek, jak získat více času pro sebe, ale následky bývají mnohdy tragické. Učitelé upozorňují žáky na nevhodnost hraní, kdy dokonce může přerůst tato záliba až v závislost a tím dochází k narušení psychické stránky jedince. Např. v roce 2011, kdy norský útočník A. B. Breivik naprosto nepochopitelně zastřelil skoro sedmdesátku nevinných mladých lidí, byly ve všech norských obchodních řetězcích staženy počítačové hry s násilnou tematikou. Podle mě to jako jeden ze způsobů zmírnění projevů násilí může být dostatečným krokem, jak v mladých lidech zastavit jejich nevhodné sklony k agresivitě. Poslední důležitou otázkou zůstává, zda hranice trestní odpovědnosti není nastavena příliš vysoko. Ve většině případů konají násilí žáci mladší patnáct let, kteří za surové chování vyvážnou pouze s výchovnými sankcemi, nikoliv s odnětím svobody v délce trvání několika let. Mnohdy tyto hrůzné činy nevrátí zdraví ani životy obětem, které se do dané situace dostaly neprávem.

3 TECHNICKÉ PROSTŘEDKY K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI

Zajistit bezpečnost, tedy stav, kdy nehrozí pro žáky školy a její zaměstnance žádné nebezpečí a tuto situaci udržet i nadále, by mělo být hlavním cílem každé organizace. Důležitou podmínkou je získat přehled o představitelích rizika, jimiž bývají především reprezentanti kriminálního prostředí, kterým není lhostejné poškodit, zničit, případně ukrást hodnotné předměty, které mají přímou souvislost se školou a jejím prostředím anebo psychicky nemocní jedinci, neuvědomující si vážnost svého jednání. Stanovit si bezpečnostní opatření, která útočnicka buď odradí, případně mu přímo zamezí v jeho neadekvátním jednání, se stává nejvhodnějším řešením. Bezpečnostními opatřeními jsou:

Obr. 6. Schéma bezpečnostních opatření. [28]

Režimová opatření se zavádí pro koordinaci funkce zabezpečovacího systému s každodenním koloběhem osob v budově či areálu školy nebo školského zařízení. Je důležité, aby se navzájem neomezovala, nebo si nebránila ve své práci, ale aby na druhou stranu zajišťovala žádoucí míru bezpečí. [28]

Fyzická ochrana zajišťující bezpečnost prostřednictvím systému fyzické ostrahy, tzn. pomocí speciálně vyškolené osoby, má v každé organizaci své místo. Ve školách a školských zařízeních může být představitelem fyzické ochrany strážný, případně před budovou školy příslušník policie, který svou přítomností zamezuje vzniku protiprávního jednání nepovolaných osob. Zároveň se jedná o jedno z nejvíce finančně nákladných opatření. [28]

Technická ochrana společně s režimovými opatřeními a fyzickou ochranou vytváří funkční celek, díky kterému si útočník velmi rychle rozmyslí, zda vůbec zahájit protiprávní jednání, příp. pokud se mu to podaří, má-li v něm i nadále pokračovat. Do prostředků technické ochrany spadají mechanické zábranné systémy znemožňující neoprávněné osobě pohybovat se bez omezení v daných prostorech a dále elektrické zabezpečovací systémy, které mají za úkol výskyt těchto nežádoucích osob včas oznámit. [28] Charakteristice

technických prostředků, zajišťující bezpečnost nejenom v oblasti školství, jsou věnovány následující podkapitoly.

3.1 Mechanické zábranné systémy

Zajištění bezpečnosti prostřednictvím mechanických zábranných systémů (dále jen „MZS“) představuje velmi kvalitní způsob ochrany. Svoje uplatnění nacházejí v areálech, objektech či budovách, kde zamezují proniknutí pachatele směrem dovnitř za použití hrubé síly anebo jsou schopné odvrátit hrozící nebezpečí odcizení, příp. znehodnocení chráněných předmětů a zájmů dané organizace. Podle typu prostředí, ve kterém bývají instalovány, je možné je rozdělit na MZS obvodové, plášťové, prostorové a předmětové ochrany. [30]

3.1.1 MZS obvodové ochrany

Prvky obvodové ochrany se nacházejí vně chráněného objektu, tzn., že nejsou jeho součástí, ale zajišťují bezpečnost v jeho přímé blízkosti – na obvodu pozemku. Mezi tyto mechanické zábrany se řadí různé typy oplocení, např.:

- drátěné ploty,
- bezpečnostní ploty a
- vrcholové zábrany. [29]

Dále existují zábranné systémy, které znemožňují vniknutí do areálu objektu podhrabáním a vstupní či vjezdové zábrany, které reprezentují:

- brány,
- závory,
- zastavovací pásy a
- turnikety. [29]

3.1.2 MZS plášťové ochrany

Prvky plášťové ochrany se většinou nacházejí již uvnitř chráněného objektu, nejsou tedy na ně kladeny tak vysoké klimatické nároky, jako na prvky vystavené každodennímu slunečnímu záření nebo v zimních měsících vysokým mrazům. Mezi hlavní mechanické zábrany, které zabezpečují všechny vstupní a jiné otvory v objektu, patří:

- dveře,
- okna,
- mříže,
- rolety, žaluzie a
- bezpečnostní a ochranné fólie. [29, 30]

Vyšší stupeň bezpečnosti u vstupních otvorových výplní může zajistit přítomnost komplementárních součástí, jako jsou např. přídavné zámky, bariérové závory, dveřní řetízky, zastavovače anebo kukátka. [29]

3.1.3 MZS předmětové ochrany

Prvky předmětové ochrany jsou posledním a nejvyšším stupněm překonání překážky k odcizení nebo nevídanému zacházení s chráněným majetkem. Pokud i přes předešlá zavedená bezpečnostní opatření dojde pachatel až k vytouženému cíli, je nutné právě zde investovat do nejvyšší úrovně zabezpečení. Nejčastěji bývá využíváno těchto mechanických zábran:

- trezorů,
- trezorových skříní,
- ohnivzdorných skříní a
- příručních pokladen. [29, 31]

3.2 Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy

Technicky propracovanějším způsobem ochrany vynikají poplachové zabezpečovací a tísňové systémy (dále jen „PZTS“), které jsou navrženy tak, aby vyvolaly odezvu způsobenou odhalením výskytu rizika. Za ohrožení je v tomto případě považována signalizace vstupu, nebo pokusu o vstup nežádoucích osob do chráněných prostor. Stejně jako MZS, tak i PZTS se podle výskytu v daném prostředí člení na prvky obvodové, plášťové, prostorové a předmětové ochrany. [28, 33]

3.2.1 PZTS obvodové ochrany

Prvky obvodové ochrany jsou reprezentovány pasivními a aktivními čidly. Do kategorie pasivních čidel obvodové ochrany patří:

- plotová vibrační čidla,
- mikrofonní kabely,
- tlaková, seizmická a magnetická čidla,
- perimetrická pasivní infračervená čidla a
- infračervené termovizní detektory. [29, 33]

Kategorie aktivních čidel obvodové ochrany zahrnuje velmi často využívané prvky fungující na principu infračerveného, laserového či mikrovlnného záření, kterými jsou:

- štěrbinové kabely,
- infračervené závory a bariéry,
- aktivní infračervená čidla,
- laserové závory a lokátory,
- mikrovlnná čidla a
- kapacitní čidla. [29, 33]

3.2.2 PZTS plášťové ochrany

Prvky plášťové ochrany slouží ke kontrole, zda nedošlo k proniknutí nežádoucích předmětů skrze vstupní otvory budovy. Využíváno bývá velké množství prostředků, kterými jsou např.:

- kontaktní čidla – reprezentována mikropsínači, dveřními a přechodovými kontakty, nášlapnými kontakty, rozpěrnými tyčemi a závěsnými nebo magnetickými kontakty;
- destrukční čidla – zahrnující poplachové fólie, tapety a skla;
- čidla destrukčních projevů – zejména čidla na ochranu skleněných ploch a
- čidla bariérová – využívající infračerveného záření, např. infračervené závory, bariéry a clony. [29, 33]

3.2.3 PZTS prostorové ochrany

Prvky prostorové ochrany vhodným způsobem doplňují prvky plášťové ochrany, takže společně vytváří silný bezpečnostní systém. Hlavní kategorií jsou pohybová čidla, disponující funkcí, která chrání proti zastínění (anglicky „antimasking”). Čidla se dělí na mikrovlnná, ultrazvuková, pasivní infračervená, aktivní infračervená anebo duální. [33]

3.2.4 PZTS předmětové ochrany

Ochrana významných předmětů může být v tomto případě zajištěna prostřednictvím kontaktních čidel, za využití tlakových nebo tahových kontaktů. Dále do skupiny prvků předmětové ochrany spadají kapacitní čidla, tlaková akustická čidla, bariérová čidla, hojně využívaná trezorová čidla a čidla, uzpůsobena vyloženě na ochranu uměleckých předmětů. Mohou jimi být jak závěsná čidla, tak klidně i polohová, váhová anebo optická čidla. [33]

3.3 Systémy kontroly vstupu

Přístupové systémy neboli systémy kontroly vstupu (dále jen „SKV“), zajišťují kontrolu a vedou záznamy o přístupu do zabezpečeného prostředí – ať už do areálu, nebo samotných prostor budovy na principu konkrétně přiřazených přístupových oprávnění. Mezi základní funkce daného systému spadá v první řadě ověření totožnosti vstupující osoby, dále zpracování všech vstupních i výstupních dat a samozřejmě výsledná manipulace s prvky systému kontroly vstupu. [28]

Místem přístupu bývají zpravidla dveře, brány a turnikety. Snímačem přístupového místa pak identifikační zařízení ve formě čteček, klávesnic a biometrických zařízení. Konkrétními identifikačními prvky pak mohou být:

- kontaktní či bezkontaktní čipové karty, čipy a přívěsky;
- karty s magnetickým proužkem a průtažné čtečky;
- čárový nebo kruhový kód;
- radiofrekvenční a biometrické prvky. [28]

Radiofrekvenční identifikace (dále jen „RFID“) využívá k vysílání mezi čtecím zařízením a čipem radiové vlny. Biometrická identifikace vychází z dlouhodobě neměnných charakteristik lidského organismu a jeho znaků chování. Nejčastěji bývají snímány otisky prstů, oční sítnice a duhovky, obličej, tvar ruky nebo DNA. Z behaviorálních charakteristik pak mohou být identifikovány osoby na základě hlasu, podpisu nebo způsobu chůze. [28]

3.4 Kamerové systémy

Kamerové systémy zařité v terminologii průmyslu komerční bezpečnosti též jako CCTV neboli systémy průmyslové televize, jsou tvořeny kamerovými soustavami a doplňkovými zařízeními se zobrazovacími a dalšími důležitými funkcemi, které společně tvoří prostředek pro sledování, řízení a distribuci obrazu konkrétní zájmové oblasti. [32]

Samotná kamera je složena z několika vzájemně na sebe navazujících komponent. K promítnutí obrazu scény slouží objektiv, k jeho zaznamenání a přenosu do elektrické formy se využívá snímacího senzoru, někdy také nazývaného fotocitlivým prvkem. K výslednému převodu analogového signálu do digitální podoby slouží elektronická část kamery s mikroprocesorem, kde se výsledný digitální obraz dá uložit, příp. přenést na další jiná zobrazovací a záznamová zařízení. [31, 32]

Jelikož se CCTV využívají v oblastech, kde je důležité chránit životy lidí a majetek, předpokládá se od nich, že budou splňovat základní funkce, kterými jsou např. schopnost nepřetržitě kontrolovat zájmovou oblast, dále způsobilost rozpoznat a ztotožnit sledovaný cíl a v neposlední řadě možnost odhalit přítomnost nežádoucích osob anebo předmětů. S tím také souvisí další požadavky na CCTV, jako je pořizování záznamu nasnímaných událostí, uložení a záloha všech těchto záznamů a také schopnost odhalit úmyslné ničení, příp. znemožnění pořizování dat (tzv. sabotáž). [32]

Kamery jako takové bývají zpravidla doplněny dalším příslušenstvím, které je chrání, nebo umožňuje snadnější manipulaci s nimi. Prvním příkladem mohou být kamerové kryty, které jsou vyrobeny ze speciálně navržených materiálů, aby odolávaly nepříznivým klimatickým podmínkám a prachu. Součástí bývají také polohovací hlavice pro snadnější zacházení se samotným snímacím zařízením v různých úhlech za účelem maximální přesnosti zachycení celé sledované oblasti. K tomu bývají využívány také systémy dálkového ovládání. [31]

Záznamy pořízené z kamer, bývají nejčastěji zobrazovány na monitorech. Díky funkci kamerových přepínačů můžeme sledovat na jedné obrazovce pohledy z více kamer současně. Uplatnění nacházejí také videodetektory, které srovnávají snímáný obraz v klidovém režimu a obraz, kdy dochází k narušení prostoru vyvolaného pohybem a tím tedy oznámí vývoj negativní události ve střežené oblasti. [31]

Využití kamerových systémů předchází narušení objektů, odcizení předmětů a zajišťuje záchranu lidských životů s ohledem do budoucnosti v nespočetných případech. Ne vždy ale přítomnost záznamového zařízení na pracovišti ponechává zaměstnance klidnými. V oblasti školství je potom veliký problém s dodržováním zásad ochrany soukromí, kdy pro instalaci kamerového systému je nutné doložit důvodné přesvědčení, že je použití kamerového systému jako jediné řešení z hlediska zajištění bezpečnosti,

nikoliv pouze pro účel sledování osob, nacházejících se v budově. Významnou podmínkou k užívání kamer ve školách je také nutný souhlas všech osob. [34]

3.5 Elektrická požární signalizace

Elektrická požární signalizace (dále jen „EPS“), jak již z názvu vyplývá, je zařízení, které se instaluje za účelem zesílení požární bezpečnosti budovy a samozřejmě na druhou stranu i k poklesu negativních účinků vznikajících anebo již vzniklých požárů. Tím, že zaregistruje ohnisko výskytu dýmu či plamene, dojde k vyhlášení požárního poplachu a stanovení dalších bezpečnostních opatření, čímž se stává EPS velkým pomocníkem ve zkrácení doby detekce a oznámení výskytu požáru. Tím pádem jsou jednotky požární ochrany schopny zasáhnout v kratším časovém úseku a ve výsledku to pak přináší menší škody na majetku i nižší počet ohrožených lidí na životech. [35]

Základním prvkem každé EPS je její **ústředna**. Aby veškeré komponenty, které jsou k ústředně připojeny, správně spolupracovaly a plnily funkce, ke kterým byly navrženy, musí fungovat i samotná a vytrvalá činnost ústředny. Jejím hlavním úkolem je zajistit přísun elektrické energie pro všechna koncová zařízení, kterými disponuje. Dále musí být každá EPS schopná signalizovat obsluze, v jakém se nachází stavu (např. režim klidu, požární poplach, porucha, vypnuto, test atp.), vyhodnocovat přijaté signály z hlásičů, ovládat tato zařízení a dohlížet na jejich provozuschopný stav. [35]

Součástí každé EPS jsou také **požární hlásiče**, sloužící k diagnostice a určení místa vznikajícího hoření. Dělí se na tlačítkové hlásiče, které musí být buďto přímo nebo nepřímo obsluhovány osobou, a na samočinné, které nejsou závislé na přítomnosti lidského faktoru. Do této kategorie spadají především hlásiče kouře (fungující na ionizačním či optickém principu), dále hlásiče teplot, plamene, plynu nebo hlásiče multisenzorové. [31]

Dalším **doplňujícím zařízením** EPS může být např. obslužné pole požární ochrany (dále jen „OPPO“), které umožňuje jednotkám požární ochrany při jejich zásahu, příp. servisním technikům snadnou obsluhu a ovládání ústředny EPS. Vně hlídaného objektu, většinou zabudovaný v plášti budovy, se nachází klíčový trezor požární ochrany (dále jen „KTPO“), který v případě aktivace EPS mohou využívat hasiči, aby se bez použití hrubé fyzické síly dostali do objektu, kde hoří. Jedná se o specifickou bezpečnostní schránku, ve které jsou uloženy všechny důležité klíče od vchodů do budovy. [31, 35]

Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, fungující na mechanickém či elektronickém principu, představují nejdůležitější prostředek k zajištění bezpečnosti v oblasti ochrany majetku, života a zdraví osob. Jejich mnohdy finančně náročné pořizovací i udržovací náklady však ve výsledku vždy přinesou úspěchy. Velmi důležité je si neprojektovat vzhledem k oblasti a charakteristice budovy, jaké prvky ochrany jsou nejúčelnější a nejvhodnější.

Provedením prvotní analýzy zákazníka a technické i bezpečnostní analýzy budovy je navržena nabídka konkrétních technických zařízení, která padnou na míru aktuálním potřebám zájemce o zvýšení bezpečnosti své osoby i majetku. Dalším podstatným krokem se jeví prověření realizovatelnosti všech navržených opatření, případná oprava původního plánu, pokud vyvstanou nějaké nedostatky a závěrečné schválení projektu zákazníkem. Dále už jen následuje finanční investice a zabudování nových bezpečnostních zařízení. Před prvotním spuštěním se provádí finální revize, zda je celý zabezpečovací systém v pořádku a po zkušebním provozu dochází k následnému spuštění systému natrvalo. V průběhu času je potřebné provádět běžnou údržbu zařízení a nezapomínat na pravidelné revizní prohlídky, jenom tím si zajistíme dlouhotrvající funkčnost celého zabezpečovacího systému.

Oblast školství a problematika zabezpečovacích systémů nabývá především v posledních letech na své významnosti. Někteří ředitelé škol chtějí pro své žáky a personál jen to nejlepší, jiní ředitelé považují zabezpečovací zařízení jako prostředky užívané ve vězeňství, nikoliv ve školství. Vše se ovšem odvíjí od finančních prostředků, které mohou a také chtějí do oblasti bezpečnosti investovat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CÍL A METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Každá problematika, kterou chceme nějakým způsobem vyřešit, musí mít jasně stanovený cíl. Tím, že si určíme účel, kterého chceme dosáhnout a metody, díky kterým k vytouženému cíli postupně dojdeme, se dostáváme do fáze, která nás přivede k úspěšnému závěru.

4.1 Cíl diplomové práce

Cílem diplomové práce je provést analýzu nasbíraných hodnot získaných prostřednictvím rozeslaného dotazníkového šetření a dokázat tím jejich obecnou platnost. Na základě provedené analýzy vyvodit závěry k problematice zajištění bezpečnosti ve školách a školských zařízeních a navrhnout vhodná opatření a doporučení ke zlepšení či zefektivnění současného stavu.

4.2 Metody diplomové práce

Metody využívané při tvorbě diplomové práce, a to především v části praktické, charakterizují následující body:

- dotazníkové šetření,
- analýza,
- syntéza,
- indukce a
- dedukce.

4.2.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření spadá do oblasti kvantitativního výzkumu, který je charakteristický deduktivním přístupem, tzn., že jsou z obecného názoru usuzovány domněnky a ty se pak prostřednictvím nasbíraných informací vyhodnocují. Velikou výhodou kvantitativního výzkumu bývá rychlost sesbírání informací a jejich analýza. Naopak nevýhodou se poté mohou vyznačovat případy, kdy získané výsledky bývají všeobecné, nikoliv tedy konkrétní a přesné. [36]

Dotazování je považováno za jednu z nejčastěji využívaných metod, pokud chceme obdržet relevantní data o stanoviscích, pohledech a úsudcích lidí na nějaké konkrétní téma. Je možné ho provést dvojím způsobem. Buďto formou **rozhovoru**, který bývá výhodný

v osobním a slovním kontaktu s dotazovanou osobou, takže je možné otázky lépe uzpůsobit konkrétní situaci a psychickému rozpoložení daného jedince. Anebo formou **písemného dotazníku**, kdy dotazovaný sám odpovídá na již vytvořený seznam otázek. Za nevýhodu může být považován fakt, že tvůrce dotazníku a respondent spolu nejsou v osobním kontaktu, nicméně na druhou stranu se jedná o organizačně i finančně méně náročnou formu dotazování. [36]

Tvorbě dotazníkového šetření musí vždy předcházet stanovení výzkumného problému, který si dáváme za cíl vyřešit. Při samotném vytváření otázek bychom měli dodržovat pravidlo maximálně dvaceti položek, aby doba vyplňování nepřesáhla deset minut a respondenta zdoluhavý dotazník neodradil ke zdárnému vyplnění až do konce. Otázky by měly být logické, ve správném sledu a konkrétně stanovené, aby je odpovídající správně pochopil. Vhodné je se také vyhnout otázkám, které se ptají na více než jednu informaci a dát si pozor na vlastní zaujatost v dané problematice. [36]

Setkat se můžeme v dotazníku se třemi typy pokládaných otázek, kterými jsou:

- uzavřené otázky;
- polouzavřené nebo polootevřené otázky a
- otevřené otázky. [36]

Na uzavřenou otázku můžeme odpovědět pouze výběrem z daných možností, nenachází se zde příležitost vyjádřit vlastní názor. Naopak u polouzavřených (někdy též polootevřených) otázek máme možnost odpovědět buďto z připravené nabídky, případně je součástí otázky i políčko věnované vlastní, tedy jiné odpovědi, než tvůrce dotazníku určil. Otevřená otázka pak umožňuje libovolnou odpověď respondenta. [36]

Jakmile doručíme všem vybraným účastníkům šetření dotazníky, ať již v listinné podobě, nebo v poslední době více oblíbené a jednodušší elektronické formě, můžeme zahájit samotný sběr dat a jejich zpracování. Výhodou elektronického sběru informací je následná možnost zpracování analýzy v počítači za využití statistického software (buďto v Excelu nebo ve speciálním statistickém programu). Při samotném třídění dat je vhodné sestavit tabulku, ve které budou získaná data přehledně uspořádána. Pro ještě větší přehlednost se také doporučuje využívat grafického znázornění za využití vhodných typů grafů (nejčastěji výšečových či sloupcových). [36]

4.2.2 Analýza

Analýza je jednou z mnoha vědeckých metod, která se aplikuje v případě, kdy máme zájem o rozdělení většího a složitějšího komplexu na menší a elementární segmenty. Díky důkladnému prozkoumání každé jednotlivé části umožňuje získat nové detailní informace a charakteristiky zkoumaných jevů, které nebyly před provedením analýzy známé. Její velikou výhodou je schopnost separovat významné a naopak nedůležité informace. Analyzovat se dá jak současný stav daného problému, tak i zpětně již provedené výsledky a vyvodit z nich úsudky a nová doporučení. Využití analýzy je všestranné a mnohaoborové – sahá do oblasti bezpečnosti, řízení rizik, strategií, kvality i finančnictví. [37]

4.2.3 Syntéza

Syntéza je metoda, která se vyznačuje přesně opačnými znaky, jakými disponuje analýza. Jejím hlavním úkolem je sjednotit konkrétní samostatné části do jednoho velkého a funkčního celku. Na rozdíl od analýzy dává možnost prozkoumat daný předmět celostně a v jeho komplexnosti. Stejně jako analýza, i syntéza umožňuje jejím provedením získat nové směrodatné informace a principy. [38]

4.2.4 Indukce

Indukce je známá jako metoda, která postupuje od konkrétních tvrzení k obecnému závěru. Můžeme ji dále členit na neúplnou a úplnou. Neúplná indukce je charakteristická tím, že nám nejsou známy všechny podstatné informace, ale i přesto alespoň z těch dostupných, které máme k dispozici, vyvodíme obecné závěry. Znamená to, že není stoprocentně věrohodná, má jen pravděpodobnou váhu. Kdežto úplná indukce pracuje se všemi známými informacemi v daném systému a z nich vyvozuje obecnější závěry. Znamená to, že je věrohodná a může být využívána dokonce i k ověřování platnosti. [39]

4.2.5 Dedukce

Dedukce je na rozdíl od indukce metodou, která postupuje od obecných úsudků ke konkrétním závěrům. Tyto závěry jsou charakteristické tím, že jsou nové, tudíž jde o metodu, která vyvozuje unikátní, dosud nepoznané informace. [39]

Existuje samozřejmě další množství vhodných postupů a metod k získávání relevantních informací. Zmíněny byly ale především ty nejčastěji užívané a všeobecné známé.

5 APLIKACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Metodu dotazníkového šetření jsem si zvolila záměrně, jelikož se jedná o prostředek, díky kterému je možné nasbírat v kratším časovém období velké množství odpovědí. V tomto případě bylo účelem obdržet názory ředitelů škol a školských zařízení ve Zlínském kraji k problematice zajištění bezpečnosti v jejich vzdělávacích prostorech a zařízeních. Při tvorbě dotazníkového šetření a sestavování konkrétních otázek jsem vycházela z dostupné legislativy v oblasti školství a bezpečnosti a především z metodického pokynu MŠMT, o kterém již byla zmínka v první kapitole teoretické části diplomové práce. Zároveň jsem čerpala i z osobních a pracovních zkušeností, které jsem nabyla díky současnému zaměstnání v oblasti základního vzdělávání.

5.1 Charakteristika dotazníkové šetření a zkoumaného vzorku osob

Anonymní dotazníkové šetření se uskutečnilo v jarních měsících roku 2016 a to pouze pro oblast Zlínského kraje. Distribuováno bylo elektronickou formou prostřednictvím online dotazníku, vytvořeného na stránkách www.surveymonkey.com, což je od roku 2012 velmi úspěšný a dostupný nástroj pro jednoduchou tvorbu elektronických dotazníků. Velikou výhodou je automatické zpracování odpovědí do podoby grafů, tabulek a volitelných reportů, což vede k nesmírné přehlednosti po celou dobu sběru dat. V dotazníku se objevovaly jak uzavřené otázky, tak i polouzavřené s možností vlastní odpovědi, i zcela otevřené otázky. Na výběr měli respondenti buďto pouze z jedné odpovědi, anebo i z více možností. Kompletní znění dotazníku je součástí přílohy, nacházející se na samotném konci této diplomové práce (viz *Příloha P I*).

Klíčovými osobami se stali ředitelé škol a školských zařízení, kteří vykonávají svoji činnost ve Zlínském kraji. Z celkového počtu přibližně 650 škol a školských zařízení, byla oslovena převážná většina z nich. Bohužel, některé e-maily, na které byl dotazník rozesílán, se vrátili zpět jako nedoručitelné z důvodu jejich nefunkčnosti. I přesto, že dotazník obsahoval pouze 15 otázek s průměrnou délkou vyplňování od dvou do pěti minut, ne všichni ředitelé si našli v hektickém pracovním nasazení dostatek času pro jeho vyplnění. Nazpět se mi proto vrátila pouze necelá polovina odpovědí a výsledná data se tak týkají bezmála **tři sta dvaceti respondentů**.

6 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

První část dotazníkového šetření byla věnována identifikaci respondentů. Podle informačního a vzdělávacího portálu školství Zlínského kraje [40] se na jeho území nachází s přihlédnutím k možným odchylkám **307 mateřských škol** (dále jen „MŠ“) zřizovaných obcemi či soukromými subjekty. Následně **236 základní škol** (dále jen „ZŠ“) zřizovaných obcemi, soukromými subjekty, církví či státem a **29 základních uměleckých škol** (dále jen „ZUŠ“) zřizovaných krajem, obcemi a soukromými subjekty. Vyšší stupeň vzdělávání reprezentuje **63 středních škol** (dále jen „SŠ), kam spadají i gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště a **9 vyšších odborných škol** (dále jen „VOŠ“). Ve Zlínském kraji se nachází také **jediná konzervatoř** se sídlem v Kroměříži.

6.1 Počet respondentů

Poměr a procentuální zastoupení respondentů, patřících do kategorie škol, kteří vyplnili dotazníkové šetření, uvádí následující tabulka:

Tab. 1. Respondenti podle druhu školy.

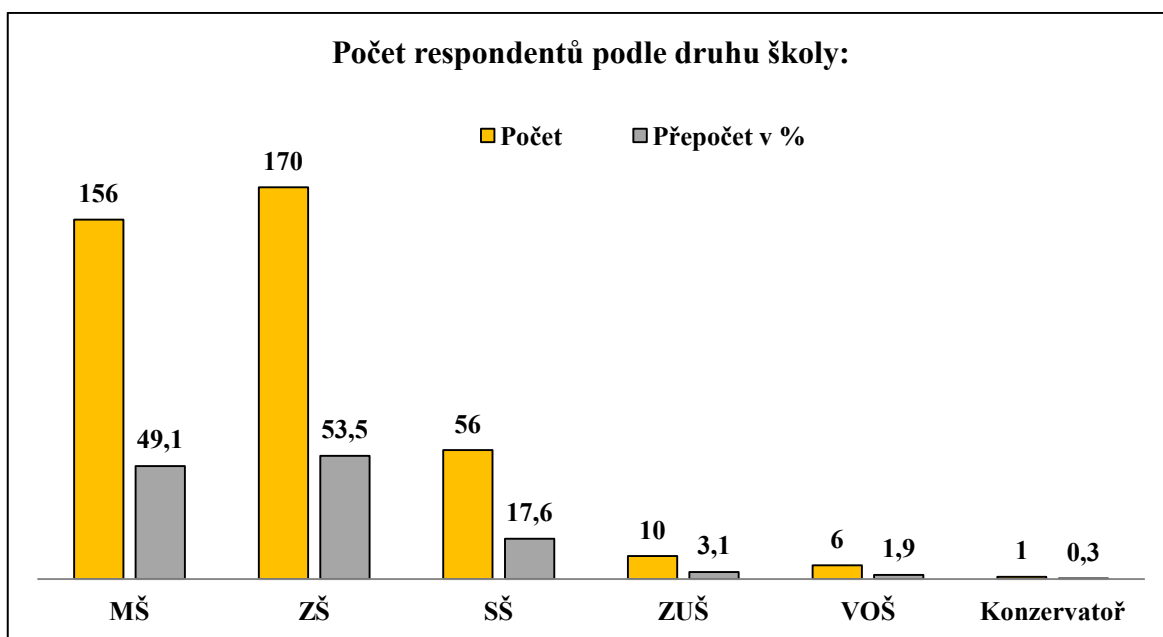
Druh školy	Počet *	Přepočet v %
Mateřská škola	156	49,1
Základní škola	170	53,5
Střední škola	56	17,6
Základní umělecká škola	10	3,1
Vyšší odborná škola	6	1,9
Konzervatoř	1	0,3

* součet všech odpovědí převyšuje 100 % z důvodu možnosti výběru více odpovědí

Nejvyšší početní zastoupení představují odpovědi ředitelů ZŠ, kteří jsou reprezentováni téměř 54 %. Hned v zápětí následují odpovědi ředitelů MŠ a to s 49% účastí. Jelikož byla u této otázky stanovena možnost výběru z více odpovědí, nastává situace, kdy součet všech reakcí převyšuje 100 %. Poměrně vysokou účast v dotazníkovém šetření vzhledem k celkovému počtu ve Zlínském kraji projevilo padesát šest ředitelů SŠ, zaujímajících třetí pozici s procentuálním vyjádřením sahajícím až k 18 %. Menší početní zastoupení poté projevily ZUŠ s odpověďmi deseti ředitelů a VOŠ s odezvou šesti řídicích pracovníků.

Velmi oceňuji účast jediné konzervatoře ve Zlínském kraji, která uzavírá škálu tři sta osmnácti odpovídajících účastníků dotazníkového šetření z oblasti škol společně se školskými zařízeními, jejichž přehled bude znázorněn níže.

Počet respondentů podle druhu školy vyjadřuje pro potřeby snadnějšího znázornění následující sloupcový graf:

Graf 1. Počet respondentů podle druhu školy.

Abychom měli identifikaci účastníků dotazníkového šetření kompletní, je nutné si definovat i školská zařízení, která školský zákon dle jejich druhu rozděluje následovně:

- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků;
- školská poradenská zařízení²;
- školská výchovná a ubytovací zařízení³;
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání⁴;
- zařízení školního stravování;
- školská účelová zařízení⁵ a další. [1]

² Školská poradenská zařízení – pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra.

³ Školská výchovná a ubytovací zařízení – domovy mládeže, internáty, školy v přírodě.

⁴ Školská zařízení pro zájmové vzdělávání - střediska volného času, školní družiny, školní kluby.

⁵ Školská účelová zařízení – střediska praktického vyučování, školní knihovny, plavecké školy a další.

Poměr a procentuální zastoupení respondentů, patřících do kategorie školských zařízení, kteří vyplnili dotazníkové šetření, uvádí následující tabulka:

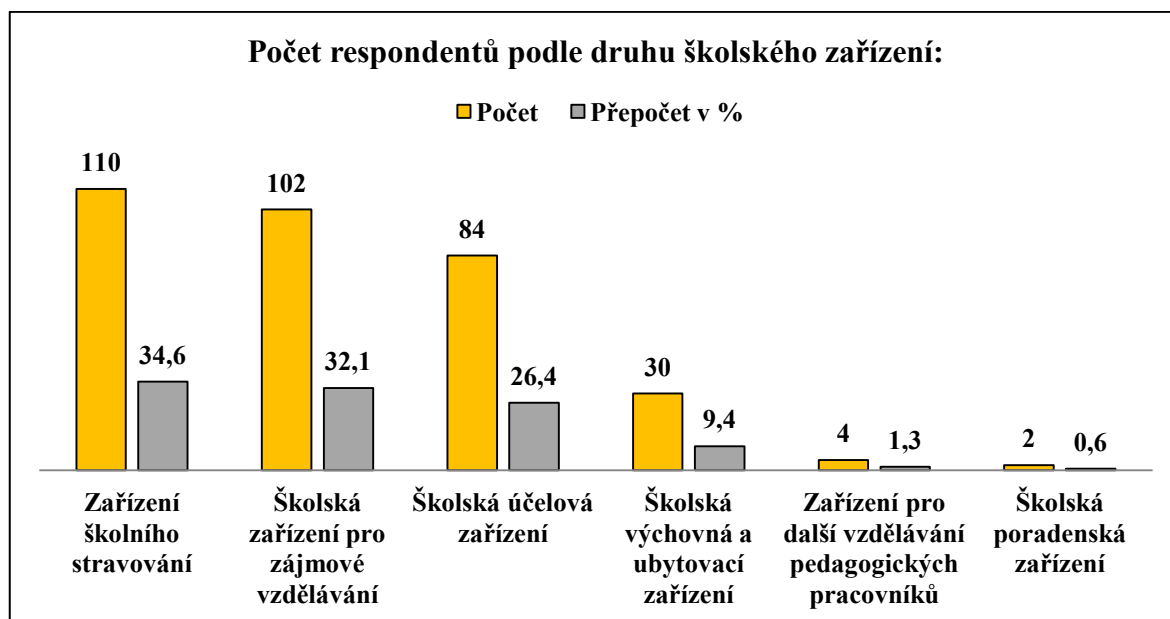
Tab. 2. Respondenti podle druhu školského zařízení.

Druh školského zařízení	Počet *	Přepočet v %
Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	4	1,3
Školská poradenská zařízení	2	0,6
Školská výchovná a ubytovací zařízení	30	9,4
Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	102	32,1
Zařízení školního stravování	110	34,6
Školská účelová zařízení	84	26,4

* součet všech odpovědí převyšuje 100 % z důvodu možnosti výběru více odpovědí

Převážná většina školských zařízení je zároveň součástí výše uvedených škol, proto opět dochází k situaci, že díky možnosti výběru z více odpovědí převyšuje součet všech reakcí 100 %. Nejvyšší početní zastoupení představují zařízení školního stravování, charakteristická školními jídelnami, výdejnami anebo vývařovny. Následují školská zařízení pro zájmové vzdělávání, která jsou ve školách reprezentována školními družinami a kluby a také v hojném počtu zastoupenými středisky volného času. Necelých 30 % respondentů zahrnují školská účelová zařízení, týkající se především středních odborných učilišť a s 10 % školská výchovná a ubytovací zařízení, reprezentována domovy mládeže a internáty. Nejnižší účast v dotazníkovém šetření je evidována u zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a u školských poradenských zařízení, nicméně i tato zařízení mají ve Zlínském kraji podstatné místo.

Počet respondentů zastupujících školská zařízení a jejich procentuální vyjádření je pro lepší přehlednost součástí následujícího grafu. Hodnoty jsou seřazeny sestupně, od školských zařízení s nejpočetnější účastí v dotazníku, po zařízení s minimálním podílem.

Graf 2. Počet respondentů podle druhu školského zařízení.

Celkově tedy vycházíme z odpovědí **tři sta osmnácti respondentů**. Tím, že měli ale možnost výběru z více odpovědí, došlo k nárůstu početnosti jejich výskytu nad základní stoprocentní hranici.

6.2 Technické zabezpečení

Prostředky technického zabezpečení škol a školských zařízení donedávna reprezentovaly především MZS z důvodu jejich méně finančně i organizačně náročné instalace. Nicméně s vývojem moderních trendů začínají do budov škol pronikat také PTZS, které tak dávají oblasti bezpečnosti naprosto nový rozměr.

Přehled nejčastěji užívaných prvků technického zabezpečení ve školách a školských zařízeních Zlínského kraje představuje následující tabulka:

Tab. 3. Přehled prvků technického zabezpečení ve školách a školských zařízeních.

Druh technického zabezpečení	Počet *	Přepočet v %
Elektronické karty	16	5,0
Čipy	66	20,8
Vstup do budovy po zadání kódu	36	11,3
Videotelefony	96	30,2
Bezpečnostní zámek (+ zvonek)	210	66,0

Kamerový systém	108	34,0
Biometrický systém	6	1,9
Oplocení	160	50,3
Osvětlení	92	29,0
Žádné	14	4,0
Jiné	24	7,5

* součet všech odpovědí převyšuje 100 % z důvodu možnosti výběru více odpovědí

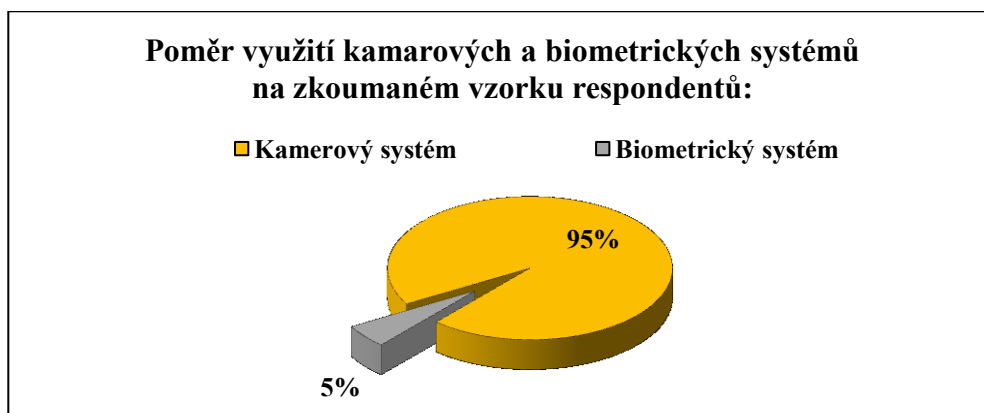
Převážná většina všech dotazovaných potvrdila skutečnost, že za první a důležitý zabezpečovací prostředek považují bezpečné zajištění hlavního vstupu do budovy, čímž splňují doporučení Minimálního standardu bezpečnosti, vydaného v únoru loňského roku, jako metodické doporučení k zajištění zvýšení úrovně bezpečnosti ve školách. Instalaci **bezpečnostního dveřního zámku** společně s přítomností zvonku zajistilo 66 % respondentů. Celá polovina ředitelů také potvrdila, že mají zajištěnu dostatečnou perimetrickou ochranu a to prostřednictvím **kvalitního oplocení** s uzamykatelnými branami či brankami pro možnost vstupu do areálu.

Především v zimních měsících hraje významnou roli dostatečné **osvětlení** objektu školy i jeho blízkého okolí. Instalace osvětlení za přítomnosti pohybových čidel se jeví jako nejefektivnější způsob zajištění bezpečnosti v předmětné oblasti. Významu osvětlení přikládá váhu celých 29 % ředitelů škol.

Potěšující zprávou pro mě bylo zjištění, že 34 % škol neodradila náročnější finanční i administrativní zátěž při instalaci **kamerových systémů**. Z důvodu dodržování zásad ochrany soukromí je mnohdy pro žáky, jejich rodiče, ale i personál školy nepřípustné, aby byli pod dohledem kamer. Nicméně škola musí dodržet jasná pravidla pro funkci kamerového systému, který instaluje v první řadě za účelem zvýšení bezpečnosti, nikoliv pro potřebu sledování osob a jejich kontrolu při vzdělávání či práci.

Na samotném prvopočátku v oblasti školství je využití **biometrického systému**, který umožňuje vstup osob do budovy či areálu prostřednictvím ověření anatomických či behaviorálních prvků dané osoby. Nejčastější identifikace bývá prostřednictvím otisků prstů, snímáním oční sítnice či duhovky, srovnáním obrazu obličeje nebo využitím

lidského hlasu. Aktuální používání tohoto systému potvrdilo pouze šest z celkového počtu účastníků se respondentů.

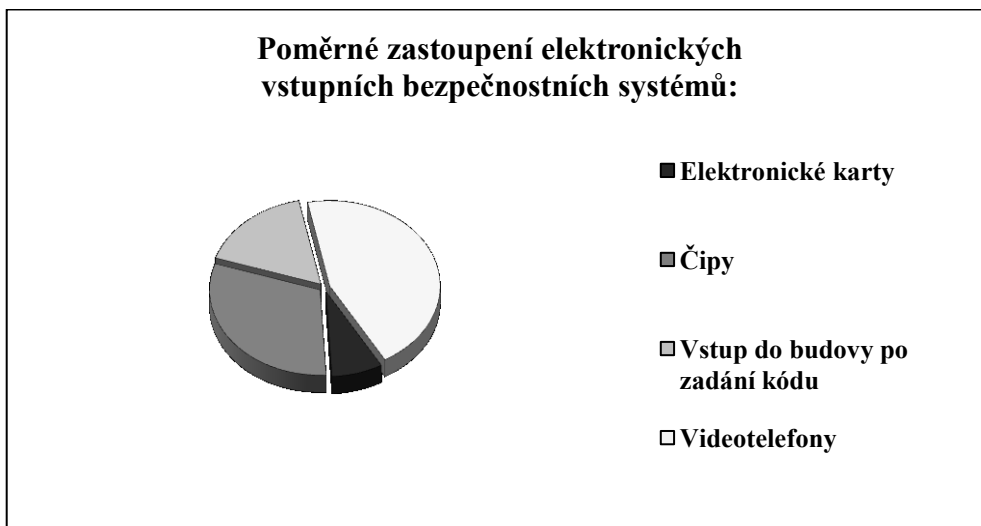
Graf 3. Poměr využití kamerových a biometrických systémů na zkoumaném vzorku respondentů.

Poměrně často finančně i organizačně přístupným prostředkem ochrany se ve školách a školských zařízeních stává přítomnost **videotelefonů**, které díky možnosti přenosu obrazu od vstupních dveří k obsluze telefonu a jejich vzájemná příležitost rozhovoru zamezí vstupu nežádoucích osob do budovy. Díky funkci spínacího tlačítka přímo na telefonu může pověřený pracovník spustit elektronický dveřní zámek a tím vpustit danou osobu ihned dovnitř školních prostor. Videotelefonů využívá rovných 30 % ředitelů ze všech dotazovaných.

Zajištění vstupu do budovy za využití **čipů** uplatňuje necelých 21 % respondentů. V některých případech dochází k situaci, kdy vstup na čip umožňuje otevření pouze vybraných vstupních prostor, případně je mají k dispozici pouze zaměstnanci, někde i jenom část personálu. Názory mnohých ředitelů se shodují také v tom, že i když žák použije ke vstupu do školy čip, nezajistí to stoprocentní vchod pouze jedné osoby. V případě, kdy se sejde u vchodu větší množství žáků, nevyklučuje se připlení nežádoucích osob a jejich následné ulehčené vniknutí do budovy. Zajištění bezpečnosti prostřednictvím čipů se tedy nepovažuje za jeden z nejbezpečnějších druhů ochrany. Svoje uplatnění nacházejí především v oblasti evidence a docházky žáků a zaměstnanců, případně jako prostředek použitelný ve školních jídelnách k evidenci stravy.

Bezpečnějším opatřením při vstupu do chráněných prostor může být volba **zadání kódu**, tu ale využívá v momentálních podmínkách pouze 11 % zařízení, která odpověděla na dotazníkové šetření. Méně využívané bývají také **elektronické karty**, kde hrozí

obdobné riziko vstupu nežádoucích osob jako při využití čipů. Momentálně reprezentuje elektronický způsob vstupu do budovy za využití karet pouhých 5 % dotazovaných, nicméně v několika případech ředitelé uvažují i o jejich zavedení do budoucna.

Graf 4. Poměrné zastoupení elektronických vstupních bezpečnostních systémů.

Školské subjekty, které nevykazují počtem žáků a zaměstnanců nijak veliký organizační prvek, potvrdily používání i přídavných zařízení k MZS, jako jsou např. **dveřní řetízky** a zastavovače. V mnoha případech bývají využívány jednodušší verze videotelefonů, tzv. **domácí telefony**, které vykazují absenci zprostředkování obrazu, ale prostřednictvím hovoru, kde dochází k prvotnímu provedení identifikace osoby, může být elektronický zámek vstupních dveří pohodlně ovládán na dálku. V době, kdy již v budově nikdo není, využívá nemalé procento škol **elektronické zabezpečení napojené na bezpečnostní agenturu**.

Přestože je školám prostřednictvím Minimálního standardu bezpečnosti doporučováno zajištění alespoň nějaké úrovně ochrany, figurují stále ještě 4 % respondentů ve Zlínském kraji, které nemají možnost využít z výše uvedených prostředků ani jeden prvek k poskytnutí požadované bezpečnostní úrovně. Naopak většina škol, která má možnost využívat výše uvedené technické prostředky k zajištění ochrany, zvyšuje úroveň bezpečnosti kombinací a syntézou klidně i několika bezpečnostními zařízení daného charakteru.

Graf 5. Poměr zabezpečených a nezabezpečených škol a školských zařízení ve Zlínském kraji.

Technická úroveň zabezpečení škol je z komplexního pohledu na velmi dobré úrovni. Zaměříme-li se na jednotlivé subjekty, nacházíme pak výrazné odlišnosti. Situace z toho plynoucí je ovlivňována mnoha faktory. Nejdůležitějším z nich jsou finance. Školy velmi často bojují se svými zřizovateli o možnost získat peněžní prostředky pro oblast zajištění bezpečnosti svých žáků a zaměstnanců. Výhodu v tomto směru mají soukromé subjekty, které si o financích rozhodují sami. Důležitý je také postoj ředitele na danou problematiku. Jestliže je ochotný investovat do ochrany osob a majetku, předpokládá se, že nebude muset řešit v budoucnu nepříjemné chvíle, souvisejí s narušením bezpečnosti.

6.3 Personální zabezpečení

Říká se, že na lidský faktor nemůže být nikdy stoprocentní spolehnutí. Přidáme-li ale k funkčním technickým prostředkům zajišťujících bezpečnost ještě personální zabezpečení, beze sporu vytvoříme kvalitní a fungující ochranný systém. Jednotlivými prvky personálního zabezpečení mohou být následující:

- pedagogický dohled;
- nepedagogický dohled;
- recepční nebo vrátný;
- pracovník bezpečnostní služby;
- příslušník Městské policie nebo Policie České republiky.

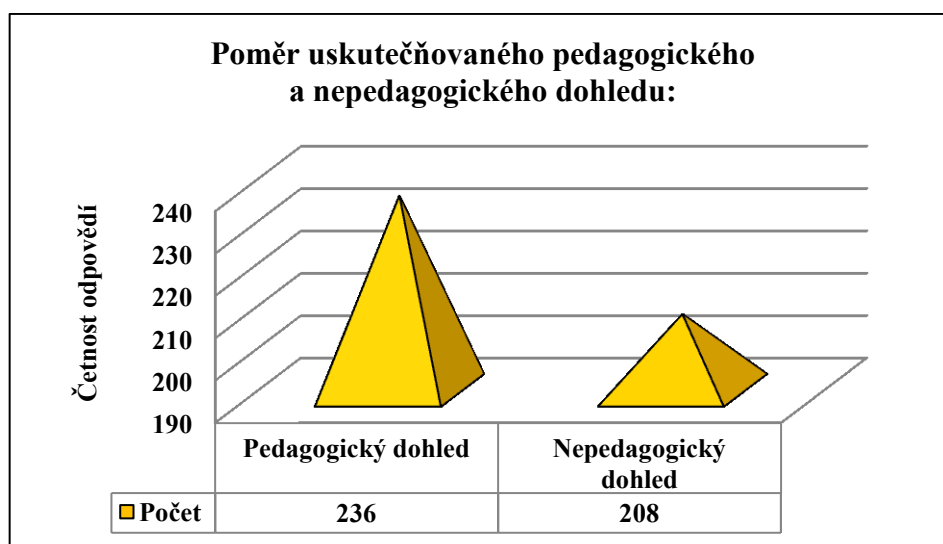
Přehled využívaných personálních prostředků k zajištění bezpečnosti ve školách a školských zařízeních a jejich procentuální zastoupení vyjadřuje ze všech získaných odpovědí respondentů následující tabulka:

Tab. 4. Způsoby zajištění personálního zabezpečení.

Druh personálního zabezpečení	Počet *	Přepočet v %
Pedagogický dohled	236	74,2
Nepedagogický dohled	208	65,4
Recepční nebo vrátný	62	19,5
Pracovník bezpečnostní služby	4	1,3
Příslušník Městské policie nebo Policie České republiky	2	0,6
Žádné	24	7,6

* součet všech odpovědí převyšuje 100 % z důvodu možnosti výběru více odpovědí

Dotazníkové šetření přineslo jasnou odpověď v té oblasti, že se školy snaží využívat **vlastních zaměstnanců** (ať již pedagogických či nepedagogických) k zajištění dohledu nad stavem bezpečí, jako jeden z méně finančně náročných způsobů fyzické ochrany.

Graf 6. Poměr uskutečňovaného pedagogického a nepedagogického dohledu.

Po incidentu ve Žďáru nad Sázavou začaly školy přijímat nabídky Úřadů práce na zřízení funkce vrátného - více k této problematice v další z podkapitol. Celkově tedy přibýlo

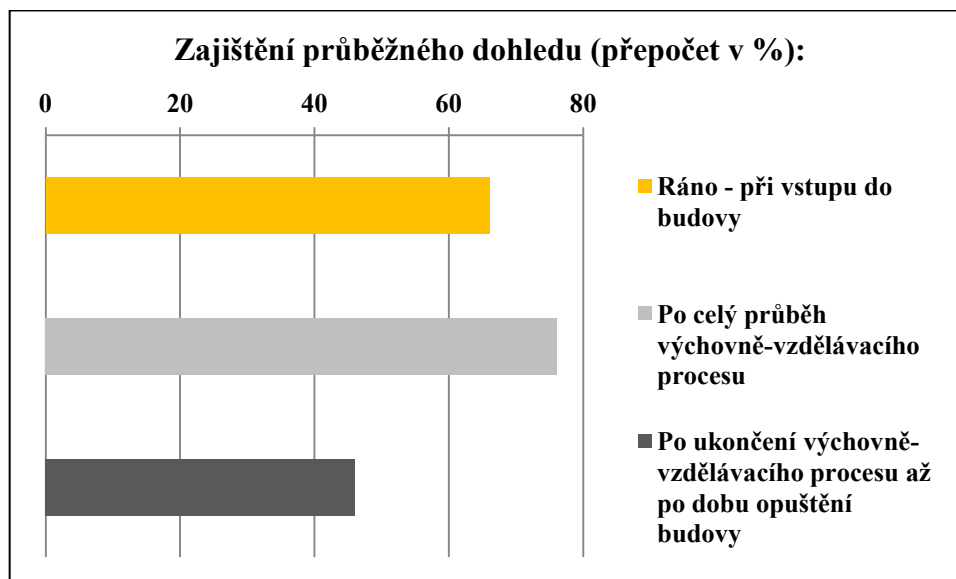
organizací, které mají zřízeny recepce či vrátnice, ve kterých funguje osoba kontrolující pohyb a totožnost přicházejících i odcházejících osob. Z dotazovaných škol a školských zařízení využívá **recepčního nebo vrátného** téměř 20 % z nich.

Méně časté a především finančně velice nákladné bývá zajištění bezpečnosti **pracovníkem bezpečnostní služby**. Tento způsob ochrany využívá přibližně procento z dotázaných škol, které disponují větším počtem žáků a vykazují pohyb zvýšeného množství osob po budově.

Především v místech před budovami škol a na přechodech pro chodce spolupracují **příslušníci obecní či státní policie** nad bezpečným přecházením dětí a jejich bezproblémovou cestou do školy. Jejich přítomnost a pomoc potvrdilo necelé procento respondentů.

Ředitelé škol, kteří disponující více školskými zařízeními nacházejícími se v několika budovách potvrdili, že nemají zajištěny stejné podmínky personálního zabezpečení pro všechny z nich. Tím pádem se téměř v 8 % setkáváme s negativní odpovědí.

Školám a školským zařízením se doporučuje vykonávat nad svými žáky dohled a to ráno při vstupu dětí do budovy školy, dále po celou dobu výchovně-vzdělávacího procesu a nejlépe až po okamžik opuštění prostor poslední osobou. Jak toto doporučení aplikují oslovení respondenti, znázorňuje následující graf:

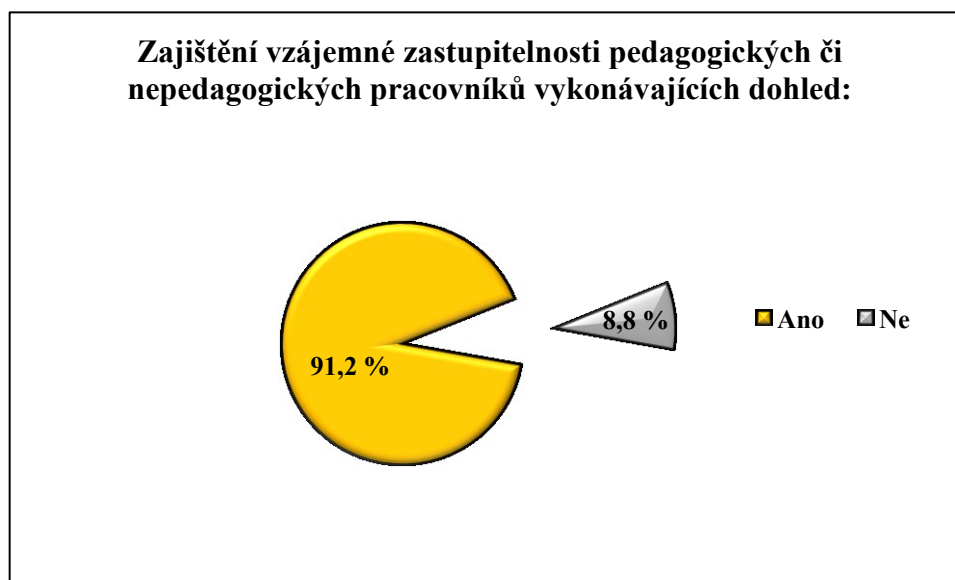
Graf 7. Zajištění průběžného dohledu vyjádřeného v procentech.

Nejvíce pozornosti nad žáky je poskytováno v průběhu vyučování a o přestávkách, tedy po dobu výchovně-vzdělávacího procesu. Obdobná péče je věnována i ranním hodinám, kdy žáci přicházejí do školy. Vědomé bezpečnostní nedostatky přiznávají ředitelé v době

po ukončení výchovně-vzdělávacího procesu. Jelikož se jednalo o otázku, ve které bylo možné odpovědět na jednu, případně dvě, či všechny odpovědi, opět dochází k překročení stoprocentní hranice a výsledný graf tak znázorňuje syntézu všech zadaných odpovědí.

Minimální standard bezpečnosti doporučuje ředitelům škol vést na viditelném místě seznam pedagogických a nepedagogických pracovníků s časovým harmonogramem výkonu dohledů. Jak jsem již v úvodu této podkapitoly podotkla, lidský faktor není neomylný. Pro případ nepřítomnosti, náhlé nevolnosti či jiného podstatného důvodu znemožňujícího výkon dohledu danou osobou, by měla být škola připravena na okamžitou zastupitelnost pracovníka jinou osobou. Z doručených odpovědí vyplývá skutečnost, že v 91 % jsou školy na tuto mimořádnou situaci bez problémů připraveny. Zbylým 9 % nezbyvá, než řešit situaci operativně a co možná nejefektivněji až v době jejího výskytu. Viz následující graf:

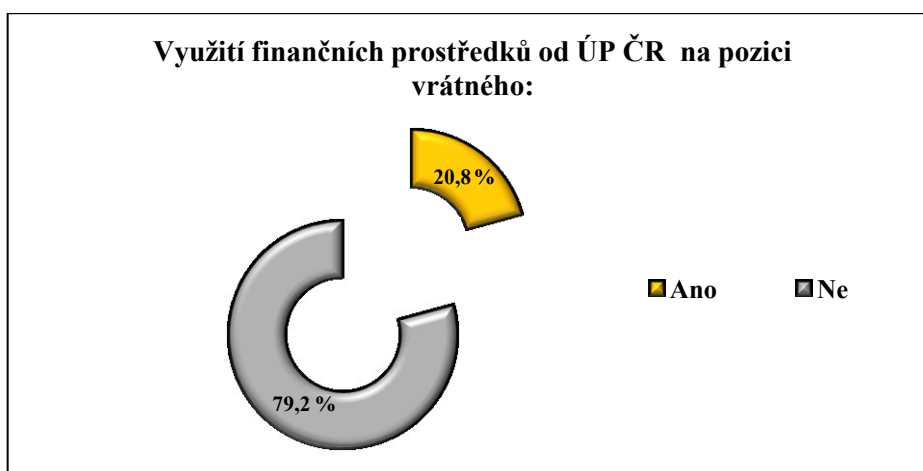
Graf 8. Zajištění vzájemné zastupitelnosti pedagogických či nepedagogických pracovníků vykonávajících dohled.

Personální úroveň zabezpečení prostor škol a školských zařízení je v závislosti na dostupném vzorku respondentů na kvalitní úrovni. V převážné míře ředitelé škol využívají vlastního personálu jako nejdostupnějšího prostředku k zajištění bezpečnosti. Má-li zařízení potřebné finanční prostředky, nebojí se investovat do odborných služeb, případně navázat spolupráci s bezpečnostními složkami.

6.4 Vrátný – dohoda s Úřadem práce České republiky

Minimální standard bezpečnosti, vytvořený pro potřeby škol, jako následek nechvalně proslulé události ve Žďáru nad Sázavou, apeluje na vhodnost a důležitost vytvoření pozice vrátného ve školách a školských zařízeních, za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany žáků v těchto prostorech. Jelikož se jedná o finanční zákrok do rozpočtů ředitelů škol, poukazuje na možnost získání peněžních zdrojů vytvořením tzv. společensky účelného pracovního místa na základě dohody uzavřené s Úřadem práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“). Finanční prostředky mohou ředitelé škol využít na pokrytí mzdových výdajů spojených s výkonem funkce vrátného.

Projekt ÚP ČR s názvem Nové pracovní příležitosti – veřejně prospěšné práce (dále jen „NoPP – VPP“) je k dispozici od začátku školního roku 2015/2016 s předpokládanou délkou trvání do konce školního roku 2017/2018. Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a jeho Operačního programu Zaměstnanost a také z prostředků státního rozpočtu České republiky. Výše měsíčního příspěvku může dosáhnout částky až 24 000 Kč na osobu. [41]

Graf 9. Využití finančních prostředků od ÚP ČR na pozici vrátného.

Velké množství škol v České republice přivítalo finanční příležitost na podporu zvýšení personální bezpečnosti kladně. Neodradila je ani mírná administrativní zátěž spojená s uzavřením a průběhem naplňování dohody. Výsledky dotazníkové šetření pro školy a školská zařízení Zlínského kraje v této oblasti vypadají následovně. Z celkového množství respondentů využilo možnost zřídit nové pracovní místo na pozici vrátného téměř 21 %, reprezentovaných šedesáti šesti odpověďmi ředitelů škol a školských zařízení. Přehledné znázornění dané situace zobrazuje graf uvedený výše.

6.5 Podpora zabezpečení škol a školských zařízení – dotace MŠMT

Koncem února loňského roku, tedy roku 2015, vyhlásilo MŠMT dotační program s názvem „Podpora zabezpečení škol a školských zařízení“ za účelem naléhavé potřeby zajištění přijatelné úrovně zabezpečení škol a školských zařízení v České republice. [42]

Pokud chtěly školy získat dotaci, musely odeslat žádost společně s vytvořeným projektem podporujícím zabezpečení ochrany budovy školy. Schválené finanční prostředky pak mohly použít na zakoupení bezpečnostních prvků spadajících především do kategorie MZS, ale i na kamerové systémy a jinou záznamovou techniku. Dále na instalační práce nově zakoupených bezpečnostních prvků a na případné stavební a terénní úpravy malého rozsahu. [42]

Školy vzaly tuto příležitost útokem a MŠMT tak následně obdrželo téměř čtyři tisíce žádostí. Dostupné finanční prostředky však pokryly pouze šedesát pět z nich. Zlínského kraje se týkalo deset schválených dotačních příspěvků, které musely ještě v roce 2015 využít. [43]

Jelikož mi na dotazníkové šetření odpovědělo všech deset úspěšných organizací, mám stoprocentní přehled o tom, na kterou oblast bezpečnosti finanční podporu využili. Nejpočetnější zastoupení představovalo pořízení a instalace **kamerových systémů**, hned po nich následoval nákup **videotelefonů** pro pohodlnější způsob otevírání vstupních dveří a také finanční podpora do aplikace **čipů** a s ním spojeného technického zařízení. V neposlední řadě byla schválena také investice do perimetrické ochrany ve formě vybudování nového **oplocení**.

6.6 Zapojení škol do projektů na podporu bezpečnosti

Problematice projektů pro školy na podporu bezpečnosti jsem se konkrétněji zabývala v první kapitole teoretické části této diplomové práce. Nyní již pouze shrnu početní zastoupení respondentů v daných oblastech.

Tab. 5. Přehled škol účastnících se projektů na podporu bezpečnosti.

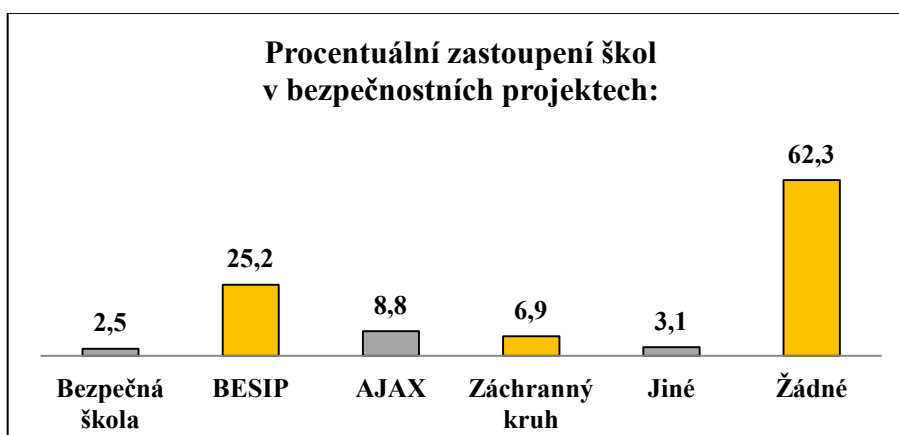
Druh projektu	Počet *	Přepočít v %
Bezpečná škola	8	2,5
BESIP	80	25,2

AJAX	28	8,8
Záchranný kruh	22	6,9
Jiné	10	3,1
Žádné	198	62,3

* součet všech odpovědí převyšuje 100 % z důvodu možnosti výběru více odpovědí

Hned na začátek je důležité upozornit na fakt, že celých 62 % respondentů odpovědělo, že se jejich škola nebo školské zařízení žádného z bezpečnostních projektů neúčastní, což považují za obrovskou škodu. Projekty na podporu bezpečnosti bývají ušity přesně na míru pro potřeby jednotlivých kategorií škol a hravou formou přiblíží veškerou problematiku ohrožující bezpečnost člověka i prostředí, ve kterém žije.

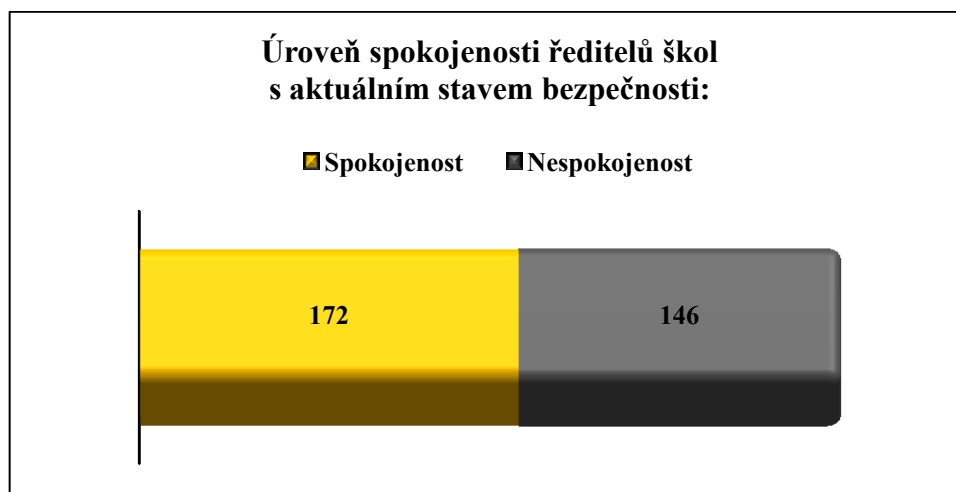
Celých 25 % respondentů potvrdilo, že využívají projekt BESIP, jako prostředek k naučení se pravidel bezpečnosti silničního provozu a také jako prvek rozšiřující problematiku dopravní výchovy, vyučovanou na všech školách. Spolupráci s Policií České republiky prostřednictvím jejího bezpečnostního projektu AJAX potvrdilo necelých 9 % ze všech dotazovaných. V obdobné početnosti jsou využívány moderní aplikace projektu Záchranný kruh. Celosvětově rozšířenému projektu Bezpečná škola, který pro oblast Zlínského kraje reprezentuje pouze devět škol, odsouhlasilo 90 % respondentů. Ve výsledku ale kvůli celkově nízké početnosti zaujímá v tomto typu dotazníkové šetření spodní příčky. Jinak školy aktivně spolupracují se základními i ostatními složkami integrovaného záchranného systému a to především v oblasti exkurzí a besed na téma bezpečnosti (viz Graf 10).

Graf 10. Procentuální zastoupení škol v bezpečnostních projektech.

6.7 Spokojenost vs. nespokojenost s aktuální úrovní bezpečnosti

Závěr dotazníkové šetření byl směřován na vlastní názory ředitelů škol a školských zařízení k problematice zajištění bezpečnosti v jejich organizacích. Na otázku, zda jsou spokojeni s aktuálním stavem bezpečnosti, jsem se dočkala předpokládané odpovědi. Polovina ředitelů spokojená je, polovina by uvítala změnu k lepšímu. Věřím, že kdybych provedla stejné dotazníkové šetření v roce 2014, převládala by spíše nespokojenost se stavem bezpečí v těchto zařízeních. Negativní událost s úmrtím žáka ve Žďáru nad Sázavou se sice nemusela vůbec stát, ale odstartovala podstatné kroky vedoucí k posílení všech bezpečnostních opatření v oblasti školství a vzdělávání. Díky poskytnutým finančním prostředkům a především díky zpracování metodiky v oblasti zajištění bezpečnosti ve školách postupně stoupá i spokojenost ředitelů s rostoucí úrovní. Za poslední dva roky udělaly školy obrovský posun kupředu, nicméně stále ještě není úplně vše optimální.

Graf 11. Úroveň spokojenosti ředitelů škol s aktuálním stavem bezpečnosti.

Pocit nespokojenosti ředitelů sebou přináší touhu po jakémkoliv další podpoře v předmětné oblasti. Dokonce i relativně spokojení vedoucí pracovníci, kteří již investovali do zabezpečovacího systému školy, se nebrání nové pomoci ze strany odpovědných orgánů.

Formu finanční podpory, klidně i prostřednictvím dotačního programu, by přivítala naprostá většina všech respondentů. Jejich hlavní představa investice směřuje jak na vybavení školy moderními mechanickými i elektronickými zabezpečovacími systémy, tak i na platy zaměstnanců vykonávajících dohled nebo funkci vrátného.

V oblasti MZS by ředitelé rádi použili finanční prostředky na nové kvalitnější oplocení a osvětlení perimetru i blízkého areálu školy. V oblasti vstupů do budovy by směřovala investice do instalace bezpečnostních dveří a turniketů. Naopak na poli elektronického zabezpečení budovy by byly uskutečněny peněžní transakce k zakoupení kvalitního kamerového systému a videotelefonů s vidinou usnadnění aktuální nepraktičnosti zastaralých zařízení zajišťujících ochranu vstupních prostor školních zařízení. Vyšší finanční investice by nebyla od věci i v oblasti pořízení čipových systémů a elektronických karet, nad kterými uvažuje vysoké procento z osloveného vzorku respondentů. Oblíbenost také razantně stoupá v oblasti využívání biometrických systémů k identifikaci osob. Finanční náklady na jejich pořízení nejsou nijak nízké, ale pro školy by jejich instalace znamenala obrovský krok kupředu.

Oblast fyzické ostrahy byla doposud možná řešit prostřednictvím finančního příspěvku od ÚP ČR na pozici vrátného. Ředitelé škol jsou s tímto systémem velice spokojeni a doufají, že i pro příští školní rok budou mít opětovnou možnost čerpat stejné finanční prostředky. Dále se netají ani myšlenkou realizace spolupráce s bezpečnostními službami či Městskou policií, k dosažení vytouženého stupně zajištění úrovně bezpečnosti. Nesmírné ulehčení by jednotlivým školám a školským zařízením přinesla možnost konzultace o dosavadním stupni zabezpečení. Také by si nechali odborníkem rádi poradit a doporučit, jaké prostředky k zefektivnění úrovně bezpečnosti využít. Při provádění stavebních úprav školy často naráží na nepřízeň příslušných úřadů, proto by s nimi rádi navázali lepší spolupráci. Některým ředitelům škol se zdálo nedostatečné i množství metodických materiálů k zajištění výuky v oblasti bezpečnosti.

7 NÁVRH DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU

Oblast technického zabezpečení škol a školských zařízení výrazně postrádá jednotnou úroveň. Subjekty, které fungují v malých obcích, výrazně zaostávají technickým charakterem svého zabezpečovacího zařízení za školními organizacemi působícími ve větších městech, zpravidla disponujícími vyššími finančními prostředky k zajištění požadované úrovně bezpečnosti. Snahou MŠMT a dalších odpovědných orgánů by měl být pokus o sjednocení této rozdílné úrovně.

Doporučení:

- zjistit přehled úrovně bezpečnosti u všech subjektů;
- vyčlenit dostatek finančních prostředků pro všechny potřebné subjekty;
- schválit připravovanou vyhlášku nahrazující Minimální standard bezpečnosti;
- vyčlenit odborníky z oblasti zabezpečovacích systémů, kteří budou ochotni konzultovat s řediteli škol jejich aktuální nedostatečnou úroveň zabezpečení a navrhnout společně vhodná opatření.

Oblast personálního zabezpečení škol a školských zařízení výrazně trpí nedostatkem finančních prostředků k zajištění fyzické ostrahy konkrétních prostor budovy. Školy často sahají po svých vlastních zaměstnancích, ti však musí zajišťovat dohled nad žáky i v čase, který potřebují věnovat přípravě na výuku či osobním potřebám. Z toho pramení výrazná neochota zaměstnanců činnost vykonávat, jelikož za ni nebývají zpravidla dostatečně finančně ohodnoceni, v mnohých případech i vůbec nehodnoceni.

Doporučení:

- vyčlenit dostatek finančních prostředků pro ohodnocení zaměstnanců vykonávajících dohled;
- případně nahradit vlastní zaměstnance specializovanými osobami (vrátný);
- pokračovat v možnosti poskytování příspěvku školám na činnost vrátného z projektu ÚP ČR.

Oblast finančních příspěvků a dotací se v současné době z hlediska její výše stává nedostatečnou. V rámci projektů se právě nacházíme v novém programovém období, kde by bylo vhodné nasměrovat dostatek financí pro oblast školní bezpečnosti. V roce 2015 MŠMT projevilo snahu poskytnout peněžní prostředky na danou oblast, nicméně zájem škol převýšil mnohonásobně výši schválených příspěvků, takže se dostalo na pouhé

jedno procento ze všech žádostí. Mnozí ředitelé v dotazníku také upozornili na neochotu spolupráce zřizovatelů se školami a školskými zařízeními, případně na povýšenost, která vede ke vzájemným sporům mezi danými subjekty.

Doporučení:

- vymezit větší finanční prostředky na oblast zabezpečení škol a školských zařízení;
- spolupráce zřizovatelů se školami, vzájemná komunikace v dané oblasti, poctivé přerozdělování peněz;
- zvážení investice vlastních peněžních zdrojů k posílení úrovně bezpečnosti.

Oblast projektů podporujících bezpečnost ve školách a školských zařízeních, vedoucí k výchově žáků a studentů v dané oblasti, není pedagogy dostatečně využívána. Důvodem se ve většině případů stává neoblíbenost dané problematiky a nepřesná znalost všech zásad bezpečnosti vyučujícími. Několik respondentů upozornilo také na nedostatečné množství metodických materiálů k výuce v této oblasti, nicméně já si myslím, že je to bezpředmětné. Např. bezpečnostní projekt Záchranný kruh disponuje komplexními informacemi v dané problematice nejen formou deskových her, ale i mobilních aplikací, které jsou zdarma přístupné a pro žáky zajímavější než učení z knih a příruček.

Doporučení:

- absolvování školení, seminářů, kurzů či workshopů na téma výuky předmětů s bezpečnostní tematikou pro pedagogy;
- případně výuka dané problematiky na školách prostřednictvím odborného externisty;
- pokračování ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému v oblasti pořádání exkurzí, besed a tematických dnů k prohlubování získaných znalostí ve výuce;
- připomenutí možnosti využití bezplatných bezpečnostních projektů typu BESIP, AJAX, Záchranný kruh atp. jako zábavná forma nabývání znalostí.

Nesmím opomenout ani názor paní ředitelky účastnící se dotazníkového šetření, která tvrdí, že nejdůležitější je správně vychovávat novou generaci dětí a to takovým směrem, aby nebyly ovlivňovány a naváděny negativní společností a médii k porušování zásad bezpečnosti. A kde jinde, než právě ve školách a školských zařízeních tuto myšlenku praktikovat...

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se zabývala zjišťováním současné úrovně zajištění bezpečnosti škol a školských zařízení ve Zlínském kraji a jejich dispozicích technických či personálních prostředků pro správné fungování celého bezpečnostního systému. Cílem práce bylo utřídit získané výsledky z dotazníkového šetření, následná implementace všech podstatných dat do grafů, prezentace naměřených výsledků a návrh případných doporučení a změn. Tento cíl se podařilo naplnit.

V prvních kapitolách diplomové práce jsem se věnovala problematice bezpečnosti v předmětné oblasti, tedy ve školství, kde jako zásadní legislativní dokument figuruje školský zákon a nedávno vydané metodické doporučení MŠMT – Minimální standard bezpečnosti, který poskytuje školám prozatím jediný informační základ týkající se správného nastolení bezpečnostních podmínek v jejich prostorech. Za zmínku rozhodně stály i bezpečnostní projekty, které svou jednoduchostí a hravostí významně ovlivňují přístup žáků i pedagogů k výuce této problematiky. Se zjišťováním bezpečnosti souvisí i skutečnost jejího porušování. Za posledních patnáct let nejen žáci, ale i osoby mimo školy a školská zařízení, napáchaly mnoho škod. Především se ale nebáli použití fyzického násilí, které bohužel skončilo v několika případech i smrtí pedagoga. Velký důraz je nutno věnovat technickému zabezpečení budov, ať již prostřednictvím mechanických zábranných systémů, tak i modernějších poplachových zabezpečovacích a tísňových systémů, mající charakter obvodové, plášťové, prostorové či předmětové ochrany.

Pro zjištění aktuální bezpečnostní situace jsem využila krátké dotazníkové šetření, na které mi odpovědělo téměř 320 respondentů, což značilo poloviční účast z celkového osloveného vzorku lidí. Dotazovaní rádi spolupracovali a ochotně vyplňovali zadané otázky. Následovala fáze analýzy a zpracování doručených dat, na jejímž základě byly graficky vyhodnoceny jednotlivé prvky a vyvozena závěrečná doporučení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů*. Částka 161. [cit. 2016-04-09] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/19743/download/>
- [2] ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů. In: *Sbírka zákonů*. Částka 17. [cit. 2016-04-13] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-64-2005-sb-1>
- [3] Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních: Minimální standard bezpečnosti. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Dotační, rozvojové a operační programy* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/minimalni-standard-bezpecnosti-a-vyhlaseni-neinvesticniho>
- [4] Bezpečná škola: Domovská stránka. *Bezpečná škola* [online]. Kroměříž, 2016 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: <http://www.bezpecna-skola.cz/>
- [5] ŠULC, Pavel. *Mezinárodní bezpečná škola* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., 2012 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: http://www.bozpinfo.cz/win/knihovna-bozp/citarna/tema_tydne/mezinarodni_BS120130.html
- [6] International Safe Schools. *International Safe Schools: Designated* [online]. Tuscon, USA: International Safe Schools Certifying Centers, 2016 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: <http://internationalsafeschool.com/designated.html>
- [7] BESIP. *BESIP: Kdo jsme* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.ibesip.cz/cz/besip/o-besip/kdo-jsme>
- [8] VANÍČEK, Milan. *Souhrnná závěrečná zpráva o činnosti Koordinačního týmu BESIP v ČR za rok 2015* [online]. In: Praha, 2016, s. 44 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.ibesip.cz/data/web/soubory/zaverecna-zprava-kk-besip-2015.pdf>
- [9] Policie České republiky: Prevence. *Akce a projekty: Ajaxův zápisník* [online]. 2015 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-328720.aspx>

- [10] Záchranný kruh: O nás. *Co děláme? Kdo jsme?* [online]. 2016 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/o-nas/>
- [11] iDNES.cz: Zprávy - Krimi. *Hoch je po útoku spolužáků v nemocnici* [online]. Chodov, 2002 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/hoch-je-po-utoku-spoluzaku-v-nemocnici-dhu-/krimi.aspx?c=A020627_115409_krimi_boh
- [12] iDNES.cz: Zprávy - Krimi. *Student zbil pedagoga softballovou pálkou* [online]. Hradec Králové, 2003 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/student-zbil-pedagoga-softballovou-palkou-f22-/krimi.aspx?c=A031208_130343_krimi_has
- [13] Novinky.cz: Krimi. *Učněm pobodaný pedagog zemřel* [online]. Svitavy, 2004 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/26744-ucnem-pobodany-pedagog-zemrel.html>
- [14] Chomutovský deník.cz. *Tohle je teroristický útok! Křičel student, který útočil na gymnáziu* [online]. Chomutov, 2011 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: http://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/student-zautocil-na-sekretarku-s-palici-na-maso.html
- [15] iDNES.cz: Ústí a Ústecký kraj - Zprávy. *Student napadl sekretářku školy nožem a paličkou, vyvážl s podmínkou* [online]. Chomutov, 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: http://usti.idnes.cz/podminka-za-utok-palickou-090-/usti-zpravy.aspx?c=A110707_1614753_usti-zpravy_oks
- [16] Novinky.cz: Hlavní stránka - Krimi. *Útok na vychovatelku v Havířově si převzala krajská kriminálka* [online]. Havířov, 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/268352-utok-na-vychovatelku-v-havirove-si-prevzala-krajska-kriminalka.html>
- [17] Karvinský a havířovský deník.cz. *Žena ve škole pobodala vychovatelku, policie osvobodila rukojmí* [online]. Havířov, 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://karvinsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/120522-skola-moravska-pobadani-rukojmi.html>
- [18] iDNES.cz: Zprávy - Krimi. *Čtrnáctiletý žák bodl učitelku nožem do zad. Při výslechu se nepřiznal* [online]. Rakovník, 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zak-pobodal-ucitelku-0ra/krimi.aspx?c=A121029_131147_praha-zpravy_ab

- [19] iDNES.cz: Kraje - Zprávy. *Chovanci v Králíkách napadli vychovatele. Muže bodli, ženu zkopali* [online]. Králíky, 2014 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: http://pardubice.idnes.cz/napadeni-ustav-kraliky-07r-/pardubice-zpravy.aspx?c=A140325_143127_pardubice-zpravy_mt
- [20] iDNES.cz: Jihlava a Vysočina - Zprávy. *Žena s nožem pobodala ve škole studenty. Šestnáctiletý hoch zemřel* [online]. Žďár nad Sázavou, 2014 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/pobodani-na-obchodni-akademii-ve-zdare-nad-sazavou-fve-/jihlava-zpravy.aspx?c=A141014_090808_jihlava-zpravy_mv
- [21] iDNES.cz: Zprávy - Domáci. *Zeman se v pátek pokloní ubodanému chlapci. Nevyloučil, že ho vyznamená* [online]. Žďár nad Sázavou, 2014 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeman-zvazuje-vyznamenani-ubodaneho-chlapce-ze-zdaru-pdt-/domaci.aspx?c=A141015_105800_domaci_wlk
- [22] iDNES.cz: Zprávy - Domáci. *Mohl selhat systém, řekl k vraždě ve Žďáru Sobotka. Ministrům dal úkoly* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zdar-sobotka-podezreni-078-/domaci.aspx?c=A141015_110855_domaci_wlk
- [23] iDNES.cz: Zprávy. *Žďár si útočící schizofrenička vybrala náhodou, našla ho na internetu* [online]. Žďár nad Sázavou, 2014 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/tiskova-konference-k-utoku-ve-skole-ve-zdare-nad-sazavou-pkp-/jihlava-zpravy.aspx?c=A141016_101617_jihlava-zpravy_mv
- [24] iDNES.cz: Zprávy - Domáci. *Žďárská tragédie se nesmí opakovat. Vláda má plán na bezpečnější školy* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/utok-ve-zdaru-zabezpeceni-skol-opatreni-fd1-/domaci.aspx?c=A141208_150651_domaci_zt
- [25] iDNES.cz: Zprávy. *Žena, která ubodala ve škole studenta, nebyla v době vraždy příčetná* [online]. Žďár nad Sázavou, 2015 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/znalecky-posudek-v-pripadu-vrazdy-ve-zdare-nad-sazavou-pgo-/jihlava-zpravy.aspx?c=A150302_103408_jihlava-zpravy_mv
- [26] iDNES.cz: Kraje - Zprávy. *Soud poslal vražedkyni ze žďárské školy do detenčního ústavu* [online]. Žďár nad Sázavou, 2015 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://jihlava.idnes.cz/krajsky-soud-v-brne-rozhodl-o-detenci-pro-vrazdekyni-ze->

zdaru-nad-sazavou-barboru-orlovou-gwe-/jihlava-zpravy.aspx?c=A150601_130905_jihlava-zpravy_mv

- [27] iDNES.cz: Zprávy - Domáci. *Reakce byly úžasné, říká otec zavražděného studenta. Medaili mu vystaví* [online]. Žďár nad Sázavou, 2015 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-otcem-petra-vejvody-d3c-/domaci.aspx?c=A151029_135536_domaci_ale
- [28] LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [29] UHLÁŘ, Jan. *Technická ochrana objektů I*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-312-3.
- [30] IVANKA, Ján. *Mechanické zábranné systémy* [online]. 2. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2014 [cit. 2016-05-03]. ISBN 978 - 80 - 7454 - 427 - 9. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/18575/Mechanicke_zabranne_systemy-obsah.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- [31] KŘEČEK, Stanislav. *Průručka zabezpečovací techniky*. Vyd. 3. Blatná: Cricetus, 2006, 351 s. ISBN 80-902-9382-4.
- [32] LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012, 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.
- [33] UHLÁŘ, Jan. *Technická ochrana objektů II*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-313-0.
- [34] Vyjádření a doporučení ÚOOÚ k možnosti instalovat kamerový systém v prostorách školy. In: *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. Praha, 2007 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: https://www.uoou.cz/files/vyjadreni_a_doporuceni_uoou.pdf
- [35] LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management III*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2013. ISBN 978-80-87500-35-4.
- [36] BORŮVKOVÁ, Jana. *Základy statistiky: dotazníkové šetření: studijní text*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-80-1.
- [37] Analýza. In: *Management mania: Business encyklopedie* [online]. 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/analyza>

- [38] Syntéza. In: *Management mania: Business encyklopedie* [online]. 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/synteza>
- [39] PSTRUŽINA, Karel. Indukce a dedukce. In: *Atlas filozofie vědy* [online]. Vysoká škola ekonomická v Praze, 2002 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/kfil/win/atlas1/indukce.htm>
- [40] ZKOLA. *Management - Seznam škol a školských zařízení ve Zlínském kraji* [online]. Střední průmyslová škola Otrokovice, 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/management/oos/adresare/Stranky/Seznam-%C5%A1kol-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-ve-Zl%C3%ADnsk%C3%A9m-kraji.aspx>
- [41] Integrovaný portál MPSV: Úřad práce České republiky. *Nové pracovní příležitosti - veřejně prospěšné práce (NoPP - VPP)* [online]. 2015 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/esf/projekty_v_realizaci/celorep/nopp-vpp
- [42] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Dotace a granty. *Minimální standard bezpečnosti a vyhlášení neinvestičního dotačního programu "Podpora zabezpečení škola a školských zařízení"* [online]. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2015 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/minimalni-standard-bezpecnosti-a-vyhlaseni-neinvesticniho>
- [43] iDNES.cz: Zprávy. *Školy ve Zlínském kraji pořídily kamery, elektronický zámek i čipy* [online]. Zlín, 2015 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: http://zlin.idnes.cz/zakladni-skoly-ve-zlinskem-kraji-vylepsily-bezpecnost-pouvodu-ve-zdaru-1q4-/zlin-zpravy.aspx?c=A151019_2199450_zlin-zpravy_ras

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	A podobně.
atp.	A tak podobně.
CCTV	Closed Circuit Television.
ČŠI	Česká školní inspekce.
EPS	Elektrická požární signalizace.
KTPO	Klíčový trezor požární ochrany.
MŠ	Mateřská škola.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
MZS	Mechanické zábranné systémy.
např.	Například.
NoPP - VPP	Nové pracovní příležitosti – Veřejně prospěšné práce.
OPPO	Obslužné pole požární ochrany.
ORL	Otorhinolaryngologie.
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí.
příp.	Případně.
PZTS	Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy.
RFID	Radio-Frequency Identification.
SKV	Systém kontroly vstupu.
SŠ	Střední škola.
tzn.	To znamená.
tzv.	Takzvaný.
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VOŠ	Vyšší odborná škola.
WHO	World Health Organization.

ZŠ   Základní škola.

ZUŠ   Základní umělecká škola.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Vnímání problematiky zajištění minimálního standardu bezpečnosti ve školách. [3]</i>	14
<i>Obr. 2. Logo mezinárodní organizace bezpečných škol – International Safe Schools. [6]</i>	15
<i>Obr. 3. Logo BESIPu. [7]</i>	16
<i>Obr. 4. Ajaxův zápisník. [9]</i>	17
<i>Obr. 5. Logo neziskové organizace Záchranný kruh. [10]</i>	18
<i>Obr. 6. Schéma bezpečnostních opatření. [28]</i>	26

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Respondenti podle druhu školy.....</i>	39
<i>Tab. 2. Respondenti podle druhu školského zařízení.....</i>	41
<i>Tab. 3. Přehled prvků technického zabezpečení ve školách a školských zařízeních. ....</i>	42
<i>Tab. 4. Způsoby zajištění personálního zabezpečení.....</i>	47
<i>Tab. 5. Přehled škol účastnících se projektů na podporu bezpečnosti. ....</i>	51

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Počet respondentů podle druhu školy. ....</i>	40
<i>Graf 2. Počet respondentů podle druhu školského zařízení. ....</i>	42
<i>Graf 3. Poměr využití kamerových a biometrických systémů na zkoumaném vzorku respondentů. ....</i>	44
<i>Graf 4. Poměrné zastoupení elektronických vstupních bezpečnostních systémů. ....</i>	45
<i>Graf 5. Poměr zabezpečených a nezabezpečených škol a školských zařízení ve Zlínském kraji. ....</i>	46
<i>Graf 6. Poměr uskutečňovaného pedagogického a nepedagogického dohledu. ....</i>	47
<i>Graf 7. Zajištění průběžného dohledu vyjádřeného v procentech. ....</i>	48
<i>Graf 8. Zajištění vzájemné zastupitelnosti pedagogických či nepedagogických pracovníků vykonávajících dohled. ....</i>	49
<i>Graf 9. Využití finančních prostředků od ÚP ČR na pozici vrátného. ....</i>	50
<i>Graf 10. Procentuální zastoupení škol v bezpečnostních projektech. ....</i>	52
<i>Graf 11. Úroveň spokojenosti ředitelů škol s aktuálním stavem bezpečnosti. ....</i>	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření.

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Analýza zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji

Příloha: dotazník

Analýza zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

nesmírně si vážím Vašeho drahocenného času, který věnujete vyplnění následujícího dotazníku sloužícího jako podklad pro moji diplomovou práci na téma Analýza a objektivizace zabezpečení škol a školských zařízení ve Zlínském kraji.

Děkuji.

Bc. Nela Tmečková

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

studijní obor Bezpečnostní technologie, systémy a management

kombinovaná forma studia

1. Druh školy

Nápověda k otázce: *Možnost výběru více odpovědí*

- Mateřská škola
- Základní škola
- Střední škola (gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště)
- Konzervatoř
- Vyšší odborná škola
- Základní umělecká škola
- Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
- Žádná

2. Druh školského zařízení

Nápověda k otázce: *Možnost výběru více odpovědí*

- Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Školské poradenské zařízení
- Školské výchovné a ubytovací zařízení
- Školské zařízení pro zájmové vzdělávání (školní družina, školní klub)
- Zařízení školního stravování
- Školské účelové zařízení
- Žádné

3. Technické zabezpečení

Nápověda k otázce: *Vyberte, prosím, kterými prvky technického zabezpečení Vaše škola nebo školské zařízení disponuje - možnost výběru více odpovědí.*

- Elektronické karty
- Čipy
- Vstup do budovy po zadání kódu
- Videotelefony
- Bezpečnostní zámek (+ případně zvonek)
- Kamerové systémy
- Biometrické systémy (otisk prstu, obraz obličeje, snímek sítnice, lidský hlas ...)
- Oplocení
- Osvětlení
- Žádné
- Jiná technická opatření

4. Personální zabezpečení

Nápověda k otázce: *Vyberte, prosím, kterými prvky personálního zabezpečení Vaše škola nebo školské zařízení disponuje - možnost výběru více odpovědí.*

- Pedagogický dohled
- Ne pedagogický dohled
- Recepční / vrátný
- Pracovník bezpečnostní služby
- Přítomnost Městské policie / Policie České republiky
- Žádné
- Jiná personální opatření

5. Zajištění průběžného dohledu:

Nápověda k otázce: *Možnost výběru více, příp. všech odpovědí.*

- Ráno při vstupu do budovy.
- Po celý průběh výchovně - vzdělávacího procesu.
- Po ukončení výchovně - vzdělávacího procesu až po dobu opuštění budovy.

6. Máte zajištěnou vzájemnou zastupitelnost pedagogických či nepedagogických pracovníků vykonávajících dohled?

- Ano.
- Ne.

7. Využili jste možnost získat finanční prostředky pro zajištění činnosti vrátného na základě dohody s Úřadem práce České republiky v rámci vytvoření tzv. společensky účelného pracovního místa?

- Ano.
- Ne.

8. Využili jste možnost získat finanční prostředky pro dostatečné zajištění ochrany budov z dotačního programu MŠMT - "Podpora zabezpečení škol a školských zařízení" (probíhající v roce 2015)?

Ano.

Ne.

9. Pokud jste na předešlou otázku č. 8 odpověděli ANO, byla Vaše žádost v dotačním programu MŠMT - "Podpora zabezpečení škol a školských zařízení" schválena?

Ano.

Ne.

10. Pokud jste na předešlou otázku č. 9 odpověděli ANO, uveďte, prosím, na kterou oblast zabezpečení jste finanční podporu využili:

11. Jste zapojeni do některého z níže uvedených projektů na podporu bezpečnosti?

Nápověda k otázce: *Možnost výběru více odpovědí*

Bezpečná škola

Projekty BESIP

AJAX (projekt Policie České republiky)

Záchraný kruh

Nejsme zapojeni do žádného z projektů na podporu bezpečnosti.

Jiné projekty:

12. Jste spokojeni s aktuální úrovní zajištění bezpečnosti Vaší školy nebo školského zařízení?

Ano.

Ne.

13. Uvítali byste podporu v oblasti zajištění bezpečnosti Vaší školy nebo školského zařízení?

Ano.

Ne.

14. Pokud jste na předešlou otázku č. 13 odpověděli ANO, jakou formu podpory byste v oblasti zajištění bezpečnosti nejraději uvítali?

15. Pokud byste rádi dodali další doplňující informace k dané problematice, prosím, můžete tak učinit níže. Děkuji.